

ZÄPPÄÄ KANSIKUVA

& HÄMMÄSTY!

Fasilitaattorin työkirja

MEILLAONIDEA.FI

MEILLÄ ON IDEA!

MEILLÄ ON IDEA!

– koulutus yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen

PARAHIN FASILITAATTORI, maailmamme on samanaikaisesti täynnä sekä jännittäviä mahdollisuuksia että tyrmäviä haasteita. Rohkeat ihmiset yhdessä erilaisten yhteisöjen kanssa kehittävät kekseliäitä tapoja tarttua näihin globaaleihin, kansallisiin tai paikallisiin haasteisiin. He rakentavat valoisampaa ja vakaampaa tulevaisuutta liiketoiminta työväliseensä. Kutsumme heitä yhteiskunnallisiksi yrittäjiksi.

TÄMÄ JULKAISU ON SINUN apuvälineesi yhteiskunnallisen yrittäjyyden koulutusten fasilitointiin. Tehtävänäsi fasilitaattorina on auttaa osallistujia hyödyntämään omia voimavarojaan, rohkeuttamaan ja luovuuttaan. Näistä oppiminen ja uusi ajattelu versovat! Ryhmässäsi on varmasti ideoita ja ratkaisuja, tarkat tuntosarvet kuulostella ympäröivää maailmaa ja herkkyyttä pysähtyä ongelmien äärelle. Sen sijaan, että tarjoilisit valmiita ratkaisulistoja, autat ryhmää kohti maalia ja opit samalla itsekin. Toivottavasti nautit matkasta!

MEILLÄ ON IDEA! -koulutus toimii johdantona yhteiskunnallisen yrittäjyyden aihepiiriin. Se inspiroi, kannustaa luoviin yritystoiminnan ratkaisuihin ja valaa luottamusta omiin kykyihimme. Jokaisessa meissä on potentiaalia, jota voimme käyttää yhteisen hyvän lisäämiseen omassa lähiympäristössämme ja laajemmin.

HARJOITUKSISTA ON TEHTY mahdollisimman yksiselitteisiä, mutta sinun on hyödyllistä perehtyä aihepiiriin tarkemmin Meillä on idea -verkkosivustolla. Sieltä löydät samojen harjoitusten lisäksi runsaasti lisämateriaaleja koulutuksen vetämisen tueksi, esimerkiksi videoita ja diasarjoja.

MEILLÄ ON IDEA! -koulutus on ihmisille, jotka haluavat olla yhteiskunnallisia muutoksentekejiä. Koulutusta suunnitellessamme mietimme erityisesti nuoria. Kaikkialla maailmassa nuoret luotsaavat innovatiivisia ja menestyviä yrityksiä, jotka tuottavat ihmisille ja ympäristölle

valtavat määrät hyvinvointia. Toivomme, että myös mahdollisimman moni nuori Suomessa tietäisi mahdollisuuksista vaikuttaa ja hankkia toimeentuloa yhteiskunnallisen yritystoiminnan kautta. Mikään ei tietenkään estä koulutuksen tarjoamista myös muille, oikeastaan se olisi ihan suositeltavaa. Kuka tahansa nuoresta senioriin voi tutustua yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen ja ammentaa itsestään ja kanssakulkijoiltaan ideoita hyvää tekemään bisnekseen.

JOS KUVITTELEMME YRITTÄJÄKSI ryhtymisen polkuna, Meillä on idea! -koulutuksesta osallistujia saa vauhtia polun alkupäässä. Yhteiskunnalliselle yritykselle soveltuvien liikeideoiden kehittelystä on loogista jatkaa muille yrittäjäkursseille vahvistamaan omaa osaamistaan yrittämisen käytännön asioissa. Kaikki eivät tietenkään halua yrittäjiksi, eikä tarvitsekaan. Omat vahvuudet ja kiinnostus voivat olla toisaalla, eikä yrittäjän tarvitsemia ominaisuuksiakaan ole jokaisella. Tähän koulutukseen osallistuvien ei tarvitse tietää, haluavatko he yrittäjiksi. Luultavasti he tietävät sen paremmin sitten, kun koulutus on ohi.

KOULUTUS ON SUUNNITELTU kolmipäiväiseksi, mutta olisi suositeltavaa lisätä siihen neljäs päivä, joka käytettäisiin vierailuun yhteiskunnallisessa yrityksessä. Koulutuskokonaisuutta voi käyttää sellaisenaan tai sitä voi hyödyntää vain niiltä osin, jotka palvelevat kunkin kurssin ja opintoryhmän tavoitteita parhaiten. Harjoituksista voi kasata osallistujien tasoon ja käytettävissä olevaan aikaan sopivia kokonaisuuksia. Niitä saa muokata ja niitä voi yhdistellä koulutuksiin, joihin yhteiskunnallisen yritystoiminnan teema voisi tuoda kaivattua lisää.

Ideaa jo pukkaa, ryhdytään hommiin!

Ystävällisin terveisin,
PAULIINA LIUKKONEN ja **SANNA OVASKA**
Meillä on idea -hanke
Suomen Setlementtiliitto

Koulutusmalli on syntynyt Suomen Setlementtiliiton ja skotlantilaisen koulutusyrityksen Social Enterprise Academyn yhteistyöllä ja Raha-automaattiyhdistyksen tuella.

KÄYTÄNNÖN ASIOITA

Koulutuksen rakenne ja aikataulu

MEILLÄ ON IDEA! -koulutuksen voi järjestää ja aikatauluttaa monella tapaa: päiväleirinä, kahden tai useamman yön yli kestävässä leirinä tai viikoittaisina tapaamisina. Leirimuotoisen koulutus tukee hyvin ryhmäytymistä, sillä osallistujat ovat tiiviisti yhdessä, kaukana arjen kuvioista ja heillä on myös varsinaisten koulutusharjoitusten rinnalla mahdollisuus tutustua toisiinsa.

LEIRINÄ JÄRJESTETTÄVÄ koulutus on suunniteltu toteutettavaksi kolmessa päivässä. Suositussena on kuitenkin lisätä ohjelmaan neljäs päivä, jolloin vieraillaan yhdessä tai useammassa yhteiskunnallisessa yrityksessä. Neljäs päivä mahdollistaa myös syvällisemmän paneutumisen esimerkiksi liiketoimintasuunnitelmaan.

HARJOITUKSET VIEVÄT kohti yhteiskunnallisen yrityksen liikeideaa, mutta ne opettavat samalla myös vuorovaikutus-, ryhmä- ja palautetaitoja sekä muita sosiaalisia perustaitoja. Hyvä ryhmähenki ja luottamuksellinen ilmapiiri ovat edellytyksiä ideoiden syntymiselle. Mukana koulutuspaketissa on siksi paljon ryhmäytymis- ja tutustumisharjoituksia. Näiden jälkeen tutustutaan yhteiskunnalliseen yritystoimintaan ja edetään askel askeleelta kohti omaa yritysideaa ja lopulta liiketoimintasuunnitelman alkua. Mitä pidemmälle harjoituksissa edetään, sitä enemmän siirrytään ryhmätyöskentelystä oman liikeidean itsenäiseen kehittämiseen ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

KOHDERYHMÄ JA RYHMÄN KOKO

KOULUTUSTA SUUNNITeltaessa on kohderyhmänä mietitty erityisesti nuoria, alle 30-vuotiaita, mutta koulutus sopii kaikenikäisille taustasta riippumatta. Osallistuminen ei vaadi aiempaa tietoa yhteiskunnallisesta yrittämisestä, eikä pohjakoulutusvaatimuksia ole.

KOULUTUKSEN SUOSITELTAVA ryhmäkoko on 16. Näin ryhmästä saa muodostettua neljän hengen pienryhmiä, joiden ohjaamiseen jää riittävästi aikaa. Yli 20 osallistujan ryhmät eivät ole suositeltavia, sillä isossa ryhmässä keskustelun tasapuolisuus kärsii. Yhden tai kahden fasilitaattorin lisäksi mukana voi olla avustaja, mikä sujuvoittaa harjoitusten etenemistä etenkin isossa ryhmässä.

YHTEISTOIMINNALLINEN OPPIMINEN JA FASILITAATTORIN ROOLI

MEILLÄ ON IDEA! -koulutuksen harjoituksissa on hyödynnetty vertaisoppimisen ja yhteistoiminnallisen oppimisen ajatuksia. Niitä voi toteuttaa lukuisin eri keinoin, ei siis ole kyse tiettyistä opetusmenetelmistä vaan ennemminkin suhtautumisesta oppimiseen. Yhteistoiminnallisuudella tarkoitetaan pienryhmätyöskentelyä, jossa jokainen ryhmänjäsen kantaa vastuuta yhteisistä tavoitteista ja oppimisesta, ryhmä on enemmän kuin osiensa summa, eikä kukaan pääse vapaamatkustamaan mutta ei myöskään yksin hallitsemaan liikaa. Ryhmänvetäjän tehtävänä on toimia fasilitaattorina, joka mahdollistaa ideoiden syntymisen. Keskeistä yhteistoiminnallisuudessa on avoin aktiivinen vuorovaikutus, kaikkien osallistuminen, keskusteluvuus ja toisten auttaminen. Virheitä ei tarvitse pelätä, vaan tekemällä ja kokeilemalla oppii.

FASILITAATTORI VASTAA koulutuksen etenemisestä kohti sille asetettuja tavoitteita. Harjoituksissa on tärkeää, että jokaisen ääni pääsee kuuluville, jokaisen ääntä arvostetaan ja ryhmäläiset kokevat olevansa samalla puolella, eivät toistensa kilpailijoita. Fasilitaattori antaa tarvittavaa taustatietoa, innostaa, ohjaa ja ruokkii luovuutta.

VINKKI

Hyvänä apuna koulutuksen vetämisessä ovat esimerkiksi seuraavat teokset:

Hellström, M., Johnson, P. & Leppilampi A. 2015: Yhdessä oppiminen: yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet. Helsinki: Into.

Kantojärvi, Piritta 2012: Fasilitointi luovuttaa: menesty ryhmän vetäjänä. Helsinki: Talentum.

Saloviita, Timo 2015: Yhteistoiminnallinen oppiminen ja osallistava kasvat. Jyväskylä: PS-kustannus.

Summa Terhi & Tuominen Kaisa 2009: Fasilitaattorin työkirja. Menetelmiä sujuvaan ryhmätyöskentelyyn. Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry:n julkaisuja 103.

ESIMERKKI AIKATAULUSTA:

PÄIVÄ 1

MEISTÄ IDEOITA

KLO 8:30

- [01] Tervetuloa!
- [02] Esittäytyminen ja tutustuminen

KLO 10 – HAPPIHYPPELY

- [03] Mikä on yhteiskunnallinen yritys?
- [04] Toiveet ja odotukset
- [05] Ole paras versio itsestäsi
- [06] Lisätehtävä: Yhteiset pelisäännöt

KLO 12 – LOUNAS

KLO 13

- [07] Värikkäät persoonat
- [08] Kotiryhmien muodostaminen

KLO 14 – KAHVIA JA PULLAA!

- [09] Yhteiskunnallisten yritysten kirjo
- [10] Yhteiskunnallinen yritys – merkki ja kriteerit
- [11] Juuttikassit
- [12] Kotitehtävä: Vierailuun valmistautuminen

LEPO!

+
EKSTRAPÄIVÄ!

PÄIVÄ 2

IDEOISTA TIMANTTISIA SUUNNITELMIA – TAAS MENNÄÄN!

KLO 9

- [13] Tunnista ongelma
- [14] Ongelmapuu ja ratkaisupuu
- [15] Mitä yritykseni voi myydä?

KLO 11:30 – LOUNAS

KLO 12:30

- [16] Yrityssatanen
- [17] Hyvää bisnestä

BREIKKI

- [18] Pitchaa ideasi
- [19] Kotitehtävä: Kannattava yhteiskunnallinen liiketoiminta

PÄIVÄ TÄYSI!

PÄIVÄ 3

SUUNNITELMISTA KOHTI YRITTÄJYYTTÄ

KLO 9

- [20] Oma polku

KLO 10:30 – TAUKO

- [21] Leijonan kita

ENNEN ESITYKSIÄ LOUNAS!

NYT JUHLITAAN!

Sisällysluettelo

MEISTÄ IDEOITA

[01] TERVETULOA! – s. 7

[02] ESITTÄYTYMINEN JA TUTUSTUMINEN – s. 8

- × Vieressäni istuu – s. 9
- × Nimipallo – s. 10
- × Oma Paikka – s. 11
- × Minä myös – s. 12
- × Makeita juttuja – s. 13

[03] MIKÄ ON YHTEISKUNNALLINEN YRITYS? – s. 14

[04] TOIVEET JA ODOTUKSET – s. 15

[05] OLE PARAS VERSIO ITSESTÄSI – s. 16

[06] LISÄTEHTÄVÄ: YHTEISET PELISÄÄNNÖT – s. 18

[07] VÄRIKKÄÄT PERSOONAT – s. 19

[08] KOTIRYHMIEN MUODOSTAMINEN – s. 14

[09] YHTEISKUNNALLISTEN YRITYSTEN KIRJO – s. 15

[10] YHTEISKUNNALLINEN YRITYS
– MERKKI JA KRITERIT – s. 16

[11] JUUTTIKASSIT – s. 17

[12] KOTITEHTÄVÄ: VIERAILUUN VALMISTAUTUMINEN – s. 30

IDEOISTA TIMANTTISIA SUUNNITELMIA

EKSKURSIO: VIERAILU YHTEISKUNNALLISEEN YRITYKSEEN – s. 32

[13] TUNNISTA ONGELMA – s. 33

[14] ONGELMAPUU JA RATKAISUPUU – s. 35

[15] MITÄ YRITYKSENI VOI MYYDÄ? – s. 40

[16] YRITYSSATANEN – s. 41

[17] HYVÄÄ BISNESTÄ – s. 43

[18] PITCHAA IDEASI – s. 45

[19] KOTITEHTÄVÄ: KANNATTAVA
YHTEISKUNNALLINEN LIIKETOIMINTA – s. 47

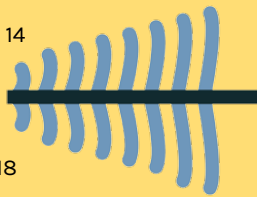
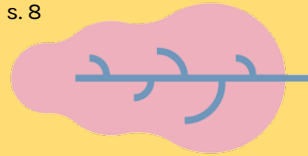
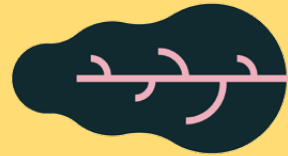
SUUNNITELMISTA KOHTI YRITTÄJYYTTÄ

[20] OMA POLKU – s. 51

[21] LEIJONAN KITA – s. 55

NYT JUHLITAAN! – s. 57

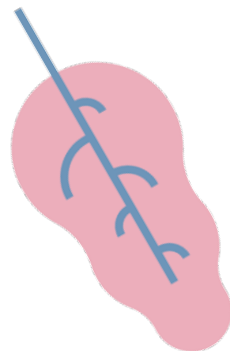
VIERAILU
YHTEISKUNNALLISEEN
YRITYKSEEN

MEISTÄ IDEOITA

[01]

Tervetuloa!

YLEISTÄ

Tämä on johdanto ja aloitus koko koulutukselle.

TAVOITTEET

- × Osallistujat saavat kokonaiskuvan koulutuksen sisällöstä, ohjelmasta ja tavoitteista.
- × Fasilitaattori esittelee itsensä ja osallistujat tuntevat itsensä tervetulleiksi.

MATERIAALIT

- × Värikyniä ja pahvia tai muuta askartelumateriaalia nimilappuja varten.
- × Fläppitaulu ja tussi.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

10–15 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Esittele itsesi. Voit kertoa omasta työ- ja koulutushistoriasta, mutta myös harrastuksistasi, vapaa-ajastasi ja mielenkiinnon kohteistasi. Voit esimerkiksi tuoda mukasi elämäsi liittyviä tavaroita ja kertoa itsestäsi niiden avulla. Voit myös kirjata taululle elämäsi liittyviä numeroita ja pyytää osallistujia arvaamaan, miten luvut liittyvät sinuun.

2. Esittele koulutuksen sisältö, rakenne, aikataulu ja tavoitteet. Käykää läpi kaikki käytännön asiat. Kerro, mistä löytyvät vessat ja varauloskäynti.

3. Toivota kaikki osallistujat lämpimästi tervetulleiksi. Mikäli osallistujat eivät tunne toisiaan entuudestaan, tehkää nimilaput.

[02]

Esittäytyminen ja tutustuminen

YLEISTÄ

Seuraavat harjoitukset ovat esittäytymistä, tutustumista ja ryhmäytymistä varten. Ne ovat ns. jäänmurtajia, joilla kevennetään tunnelmaa ja helpotetaan jännitystä. **Luottamuksellinen ilmapiiri ja hyvä ryhmähenki edistävät koulutuksen onnistumista.**

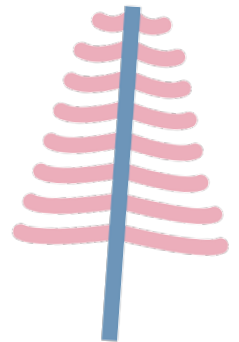
Ryhmän lähtötilanteesta ja koulutuksen aikataulusta riippuen voidaan toteuttaa joko kaikki tutustumisharjoitukset tai valita niistä sopivimmat. Hakusanalla "tutustumisleikit" löytyy netistä myös muita sopivia harjoituksia. Jäänmurtajilla on paikkansa erityisesti koulutuksen alussa, mutta niitä voi tehdä myös koulutuksen edetessä.

TAVOITTEET

- × Osallistujat tutustuvat toisiinsa ja ohjaajaan.
- × Ryhmähenki alkaa kehittyä.
- × Osallistujat kokevat itsensä tervetulleiksi ja huomatuiksi.
- × Luottamus ja turvallisuuden tunne ryhmässä kasvavat.
- × Osallistujat rohkaistuvat puhumaan keskenään ja koko ryhmälle.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

[02]

VIERESSÄNI ISTUU

Osallistujat tutustuvat toisiinsa pareittain. Tämän jälkeen jokainen esittelee oman parinsa muulle ryhmälle.

MATERIAALIT

—

HARJOITUKSEN KESTO

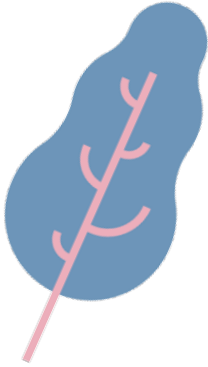
25 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Jaa osallistujat pareiksi mieluiten niin, etteivät parit tunne toisiaan entuudestaan.
2. Pyydä pareja tutustumaan toisiinsa. Aikaa on noin 5 minuuttia/henkilö. Parit voivat esimerkiksi kysyä toisen nimeä, harrastuksia ja pyytää toista kertomaan itsestään mielenkiintoisen yksityiskohdan, jonka hän on valmis jakamaan koko ryhmälle.
3. Tämän jälkeen kukin esittelee vuorollaan parinsa muulle ryhmälle ja kertoo, mitä on saanut toisesta selville.

[02]

NIMIPALLO

Osallistujat opettelevat toistensa nimiä leikkimielisen pallopelin avulla.

MATERIAALIT

- × Vapaata tilaa.
- × Pieni pallo, hernepussi tai jotain muuta pehmeää heiteltäväksi.

HARJOITUKSEN KESTO

10 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Osallistujat ja fasilitaattori seisovat ringissä.
2. Pyydä kaikkia ringissä istuvia kertomaan nimensä pallon kiertäessä henkilöltä seuraavalle. Varsinainen peli alkaa vasta, kun kaikki ovat sanoneet nimensä.
3. Nimien opettelu tapahtuu palloa heittelemällä. Se joka saa pallon, sanoo oman nimensä. Sitten hän heittää pallon jollekulle ja sanoo samalla tämän henkilön nimen. Pelissä jokaisen on sanottava jonkun osallistujan nimi ja heitettävä pallo oikealle henkilölle.
4. Pelin tempoa ja vaikeusastetta voidaan lisätä ottamalla peliin mukaan kaksi tai kolme palloa.

[02]

OMA PAIKKA

Osallistujat asettuvat huoneessa tietyn maantieteellisen sijainnin mukaisesti, esimerkiksi sen perusteella, mistä he ovat kotoisin. Näin he tutustuvat toisiinsa ja löytävät yhdistäviä tekijöitä toistensa kanssa.

MATERIAALIT

- × Vapaata liikkumatilaa.

HARJOITUKSEN KESTO

20 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Pyydä osallistujia kuvittelemaan, että käytössänne oleva tila on kartta. Pyydä heitä sen jälkeen etsimään kartalta oma paikkansa eli asettumaan huoneessa maantieteellisen sijainnin mukaisesti.

Teemoja voivat olla esimerkiksi:

- × Mistä olet kotoisin?
- × Mikä on sinun kaupunginosasi?
- × Minne haluaisit matkustaa?
- × Missä on lempipaikkasi?

2. Osallistujien on keskusteltava ja vertailtava sijainteja keskenään, jotta oma paikka huoneesta löytyy. Keskustelu on erityisen tärkeää, jos useampi on valinnut saman paikan, esimerkiksi Helsingin. Tavoitteena on, että keskustellessaan osallistujat löytävät yhdistäviä tekijöitä toistensa kanssa.

3. Kun oma paikka kartalta on löytynyt, pyydä osallistujia kertomaan muille, minkä paikan he ovat valinneet ja miksi valitsivat juuri nimenomaisen paikan.

ESIMERKKI: Kerro huoneen olevan Suomen kartta, jonka toisessa ääripäässä on Ivalo ja toisessa Hanko. Pyydä sen jälkeen ryhmäläisiä etsimään oma lempipaikkansa Suomesta. Voitte myös kuvitella huoneen maapallona, ja osallistujien tehtävänä on valita, minne he haluaisivat matkustaa.

[02]

MINÄ MYÖS

Osallistujat tutustuvat toisiinsa etsimällä yhdistäviä tekijöitä toistensa kanssa. Tämä harjoitus voidaan toteuttaa luontevasti heti Oma paikka -harjoituksen jälkeen.

MATERIAALIT

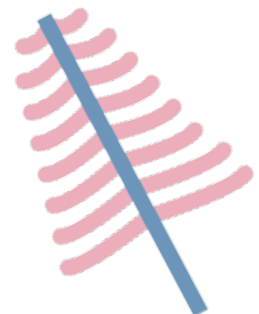
× Vapaata liikkumatilaa.

HARJOITUKSEN KESTO

15 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Pyydä osallistujia tutustumaan toisiinsa ja etsimään yhdistäviä tekijöitä toistensa kanssa.
2. Kun kahdella tai useammalla osallistujalla on jotain yhteistä, he muodostavat ryhmän ja yrittävät löytää yhdistäviä tekijöitä muiden osallistujien ja ryhmien kanssa. Yhdistävät tekijät voivat olla mitä vain, esimerkiksi "minulla on lemmikki", "minulla on punaiset sukat" tai "tykkään hiphopista".
3. Lopulta usean osallistujan ryhmiä alkaa muodostua. Ohjeista, että ryhmässä pitää olla vähintään viisi henkilöä ja kolme yhdistävää tekijää. Jos osallistujia on vähemmän kuin 15, voit soveltaa ryhmäkokoja pienemmiksi.
4. Kun ryhmät ovat kasassa, tutkikaa yhdistäviä tekijöitä, joiden pohjalta ryhmät muodostuivat.
5. Jos aikataulu sallii, jatkakaa vielä niin, että muodostetaan yksi ryhmä, johon kaikki osallistujat voivat osallistua. Mikä on se yhteinen tekijä, jonka kaikki jakavat?

[02]

MAKEITA JUTTUJA

Osallistujat tutustuvat toisiinsa ja kertovat itsestään myönteisiä asioita karkkileikin avulla.

MATERIAALIT

× Erivärisiä tikkareita.
Muista tarkistaa, onko osallistujilla allergioita tai erityisruokavalioita!

HARJOITUKSEN KESTO

20 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Laita pussillinen erivärisiä tikkareita kiertämään ja pyydä jokaista ottamaan yksi.
2. Kun kaikki ovat saaneet tikkarinsa, kerro, että jokaiseen väriin liittyy tietty tehtävä. Esittele ne ryhmälle (ks. värikoodit alla).
3. Pyydä jokaista osallistujaa kertomaan itsestään jotain värikoodin mukaisesti. Rääätälöi väriteemat ryhmälle sopiviksi.

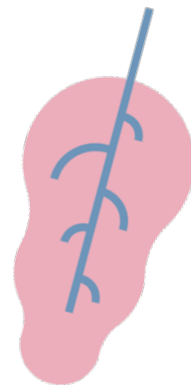
MAHDOLLISIA TEEMOJA:

SININEN = Kerro jotakin positiivista itsestäsi.

VIHREÄ = Jaa jokin taito, joka sinulla on.

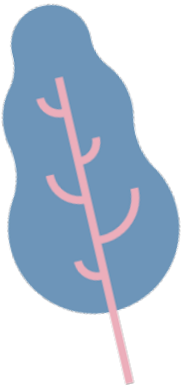
KELTAINEN = Kerro jotakin, mistä olet ylpeä.

PUNAINEN = Kerro, mitä haluat saavuttaa kuluvan vuoden aikana.

[03]

Mikä on yhteiskunnallinen yritys?

YLEISTÄ

Harjoituksessa osallistujat jakavat muille senhetkisen tietämyksensä yhteiskunnallisista yrityksistä. Lisäksi he pohtivat yhteiskunnallisen yritystoiminnan arvoja ja tavoitteita.

TAVOITTEET

- × Osallistujat virittäytyvät koulutuksen teemaan ja oppivat perusasiat yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta.

MATERIAALIT

- × Vapaata tilaa.
- × Fläppitaulu ja tussi.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

15 minuuttia.

LÄHDE

Kouluttaja Jay Lamb, Social Enterprise Academy.

MENETELMÄ

1. Pyydä osallistujia järjestäytymään riviin asteikolla 1-10 väittämän "tiedän yrittäjyydestä paljon" perusteella. Tämän jälkeen pyydä heitä järjestäytymään väittämän "tiedän yhteiskunnallisista yrityksistä paljon" perusteella. Janaa järjestäytymistä voidaan aluksi harjoitella helpommilla väittämillä, kuten "herään mielelläni aikaisin" tai "pidän halailusta".

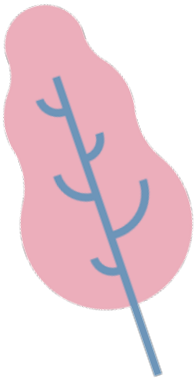
2. Pyydä osallistujia kertomaan, miksi he vastasivat tietyllä tavalla ja mitä he omasta mielestään tarvitsisivat, jotta he voisivat siirtyä asteikolla eteenpäin. Vastaukset voi kirjata muistiin.

3. Kerro osallistujille lyhyesti, mitä tarkoitetaan yhteiskunnallisella yritystoiminnalla ja mitkä ovat sen arvoja ja tavoitteita. Apuna voit käyttää meillaonidea.fi -sivuston PowerPoint-esitystä (koulutusmateriaali » Harjoituspäivä 01 » Tehtävä 03) ja Yhteiskunnallisen yrittäjyyden opasta.

Ota avuksesi
Yhteiskunnallisen
yrittäjyyden opas.
meillaonidea.fi

[04]

Toiveet ja odotukset

YLEISTÄ

Osallistujat saavat mahdollisuuden pohtia ja jakaa omia koulutukseen liittyviä toiveitaan ja odotuksiaan. He ymmärtävät, millaisin panostuksin he pääsevät **omiin kurssia koskeviin oppimistavoitteisiinsa**. Harjoitus auttaa myös fasilitaattoria huomioimaan osallistujien erilaisia odotuksia kurssin kuluessa.

TAVOITTEET

- × Osallistujat pohtivat omia odotuksiaan ja toiveitaan.
- × Osallistujat motivoituvat koulutuksesta ja haluavat oppia lisää yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä.
- × Osallistujat sitoutuvat koulutukseen ja toisiinsa.

MATERIAALIT

- × Tarralappuja ja kyniä.
- × Fläppitaulu.

KOULUTUSPÄIVÄ JA OSIO

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

10 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Jaa jokaiselle osallistujalle tarralappuja ja kynä.
2. Kysy osallistujilta, mitä toiveita ja odotuksia heillä on koulutukselle. Voit myös pyytää heitä mainitsemaan yhden asian, jonka he toivovat oppivansa koulutuksessa.
3. Pyydä jokaista tuomaan vastauslappunsa taululle.
4. Käykää toiveet ja odotukset yhdessä läpi ja kommentoi niitä myönteisesti ja tukien.

[05]

Ole paras versio itsestäsi

YLEISTÄ

Tämä harjoitus on suunniteltu Meillä on idea! -koulutukseen, jossa osallistujat ovat nuoria. Nuoriin kohdistuvat ennakkoluulot ja kielteiset asenteet muodostavat esteitä sille, kuinka nuoret pääsevät hyödyntämään vahvuuksiaan ja ottamaan oman tilansa yhteiskunnassa. Esimerkiksi mediassa ja keskusteluissa nuoret saatetaan esittää joko vaarallisina ja uhkaavina tai vaarassa olevina ja haavoittuvaisina. Harjoituksessa annetaan nuoriin kohdistuville ennakkoluuloille kyytiä. Osallistujat nostavat esille parhaita puoliaan ja sitoutuvat olemaan "oma paras itsensä".

Mikäli kaikki osallistujat kuuluu johonkin samaan viiteryhmään (esim. seniorit, turvapaikanhakijat tai työttömät), voit muokata harjoituksen heille sopivaksi.

TULOKSET

- × Osallistujat sitoutuvat koulutukseen ja sen tavoitteisiin.
- × Osallistujien terve itsetunto ja luottamus omaan osaamiseensa vahvistuvat.
- × Osallistujat oppivat suhtautumaan kriittisesti erilaisiin yleistyksiin, kategorioihin ja luokitteluihin.

MATERIAALIT

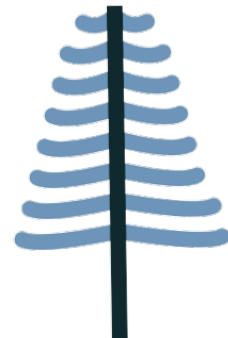
- × Tarralappuja ja kyniä.
- × Fläppitaulu.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

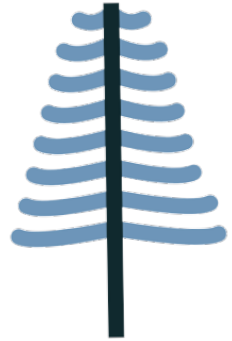
HARJOITUKSEN KESTO

30-60 minuuttia.

[05]

MENETELMÄ

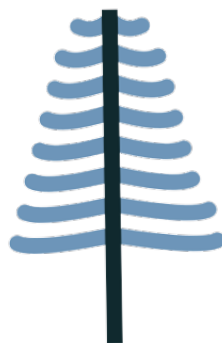

NUORET OVAT...

1. Pyydä osallistujia miettimään jatkoa lauseeseen: "Nuoria kuvaillaan usein (millaisiksi)".
2. Rohkaise osallistujia miettimään, miten nuorista puhutaan ja millaisiksi heitä luonnehditaan. Osallistujat kirjaavat omia ajatuksiaan tarralapuille ja käyvät kiinnittämässä ne taululle.
3. Lue lopuksi, mitä lappuihin on kirjoitettu. Taulu saattaa täytyä kielteisistä sanoista, mikä luo synkän kuvan nuorista. Kerro silloin osallistujille, että: "Joku voi olla teistä tuota mieltä, me emme kuitenkaan ajattele noin." Irrota negatiiviset lappuset ja heitä ne roskakoriin. Siirry kohti seuraavaa osuutta sanomalla: "Meitä ei kiinnosta se, mitä mieltä muut ovat nuorista. Meitä kiinnostaa se, kuinka me ajattelemme itsestämme. Joten eiköhän siirrytä tutkimaan sitä!"

ME OLEMME...

4. Jaa osallistujat pienempiin ryhmiin.
5. Jokainen osallistuja laatii listan ominaisuuksistaan, joista haluaa tulla muistetuksi ja tunnetuksi. Ne ovat ominaisuuksia, jotka hänellä jo on - eivät ominaisuuksia, joita hän haluaisi hankkia.
6. Harjoituksen lopuksi jokainen voi kertoa yhden positiivisen ominaisuutensa kaikille. Fasilitaattori koostaa niistä listan, joka kiinnitetään koulutuksen ajaksi seinälle. Nämä ovat ryhmän vahvuuksia.
7. Ryhmäläiset sitoutuvat olemaan paras versio itsestään. Myös ryhmänvetäjä sitoutuu samaan.

[06] Lisätehtävä

Yhteiset pelisäännöt

YLEISTÄ

Tämän harjoituksen voi tehdä tarvittaessa
Ole paras versio itsestäsi -harjoituksen jälkeen.
Harjoituksessa kootaan yhteisesti sovitut säännöt,
jotka ovat ryhmän omia.

TAVOITTEET

× Osallistujat sopivat yhteistoiminnalleen pelisäännöt,
jotka auttavat takaamaan turvallisen, mukavan ja hedelmällisen
oppimisympäristön koko koulutuksen ajaksi.

MATERIAALIT

× Fläppitaulu ja kyniä.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

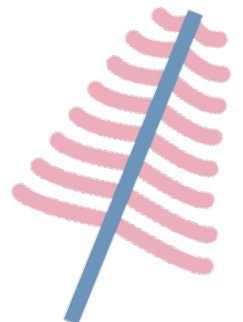
15 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Jaa osallistujat korkeintaan kuuden hengen ryhmiin.
2. Pyydä ryhmiä keksimään n. 5 minuutissa muutama ohjenuora, joka heidän mielestään edistäisi kaikkien huomioimista ja hyvää ilmapiiriä koulutuksen aikana.
3. Kootkaa isona ryhmänä nämä asiat ja muodostakaa niistä valikoimalla yhteiset pelisäännöt.

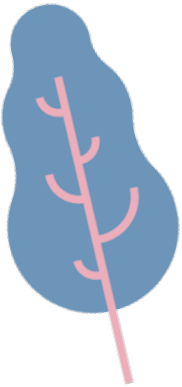
4. Pelisäännöt ovat tärkeitä pitää mielessä koko koulutuksen ajan, joten ne kannattaa kirjata ylös ja ripustaa seinälle.

Jos tämä harjoitus jätetään väliin, on kuitenkin hyvä sopia esimerkiksi se, että ryhmässä puhutut henkilökohtaiset asiat jäävät vain ryhmäläisten tietoon.

[07]

Värikkäät persoonat

YLEISTÄ

Tässä harjoituksessa osallistujat tutkivat omia persoonallisuuspiirteitään ja mieltymyksiään. Samalla he oppivat tunnistamaan muiden henkilökohtaisia piirteitä ja näiden vaikutuksia käyttäytymiseen. Ihmisten persoonallisten erojen ymmärtäminen lisää itsetuntemusta ja arvostusta toisia kohtaan.

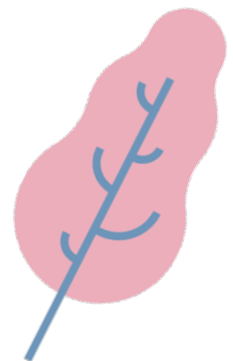
Osallistujat selvittävät piirteitä ja mieltymyksiä väriyyppejen kautta. Työkaluina harjoitukseen ovat nelikenttä ja kysymyssarja.

Tässä harjoituksessa osallistujat pohtivat asennetta ympäristöönsä (introvertti-ekstrovertti) sekä päätöksentekonsa perusteita (ajattelija-tunteva). Fasilitaattorille on harjoituksen vetämisen tueksi taustamateriaali, johon kannattaa tutustua ennen koulutuspäivää.

TAVOITTEET

- × Osallistujat oppivat tuntemaan erilaisia persoonallisuustyyppkejä ja ymmärtävät erilaisia käyttäytymistä ohjaavia mieltymyksiä.
- × Osallistujien itsetuntemus ja itsetunto vahvistuvat ja vuorovaikutustaidot kehittyvät. He oppivat arvostamaan erilaisia ihmisiä, mikä lisää ryhmän hyvää henkeä ja tuottavuutta.
- × Ymmärrys osallistujien erilaisista persoonallisuuden piirteistä auttaa heitä itseään ja fasilitaattoria koulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Harjoitus pohjaa Myers-Briggsin tyyppi-indikaattoriin (lyh. MBTI, englanniksi Myers-Briggs Type Indicator), jossa tarkastellaan persoonallisuuspiirteiden eri ulottuvuuksia. Amerikkalaiset Katherine Cook Briggs ja Isabela Briggs Myers, äiti ja tytär, kehittivät indikaattorin Carl Jungin persoonallisuustyyppien pohjalta toisen maailmansodan jälkeen.

MATERIAALIT

- × Fasilitaattorin taustamateriaali (meillaonidea.fi » Koulutusmateriaali » Harjoituspäivä 01 » Tehtävä 07).
- × Vapaata tilaa liikkumiseen.
- × A4-kokoiset värilliset paperit (punainen, sininen, keltainen ja vihreä) asetettuina huoneen/tilan neljään nurkkaan.
- × A4-kokoiset kirjaimet "A", "T", "I" ja "E" asetettuina neljälle seinälle (A/T ja I/E toisiaan vastapäätä).
- × Nelikenttä-paperi jokaiselle osallistujalle (kopioi ja jaa osallistujille).
- × Hyvä ja huono päivä -moniste (kopioi ja jaa osallistujille).
- × Fläppipaperia ja värikyniä.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

50 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Tämä harjoitus on toteutettava tilassa, jossa voi liikkua vapaasti niin keskellä lattiaa kuin seinän vierustoilla. Kerro osallistujille johdantona, mistä harjoituksessa on kyse. Fasilitaattorin taustamateriaali toimii apunasi.

2. Jaa jokaiselle osallistujalle nelikenttä-moniste.

3. Kysy harjoitukseen liittyvät kysymykset yksi kerrallaan. Kysy ensin introvertti vai ekstrovertti -kysymykset. Pyydä osallistujia lähtemään nelikentän keskeltä askel kerrallaan kohti I:tä tai E:tä heidän vastauksesta riippuen. Vastaaja etenee joko suoraan eteenpäin tai palaa välillä taaksepäin kohti keskipistettä, aina hänen vastauksesta riippuen. Pyydä osallistujia pitämään mielessä se piste, johon he ovat viimeisimpänä siirtyneet.

4. Kysy seuraavaksi ajatteleva vai tunteva -kysymykset (A ja T). Pyydä osallistujia siirtymään paperilla joko lähemmäs A:ta tai T:tä vastauksesta riippuen. Jälleen on mahdollista, että etenee ensin toiseen suuntaan ja sitten palaa takaisin päin.

5. Kun kaikki kysymykset on esitetty, pyydä osallistujia ajattelemaan nelikenttä koko huoneen kokoiseksi ja menemään sille paikalle, johon paperilla päätyi.

6. Tee osallistujista ryhmät sen mukaan, mitä värejä he edustavat nelikentässä.

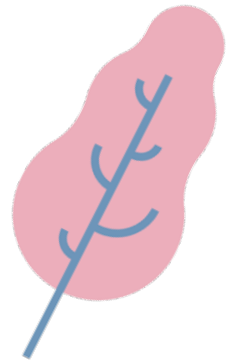
7. Kerro osallistujille, että haluat heidän suunnittelevan ryhmissä itseään innostavat, kaikkien aikojen parhaat juhlat. Aikaa on noin 10 minuuttia.

8. Kun suunnitelmat ovat valmiina, kysy ryhmiltä, miltä tehtävä tuntui. Esitä kysymyksiä, jotka paljastavat, miten he lähestyivät tehtävää, jakoivat työtehtävän, suunnittelun jne. Lisäksi pyydä heitä kuvailemaan suunnittelemansa parhaimmat mahdolliset juhlat.

9. Kun ryhmät vuorotellen kuvailevat parhaita mahdollisia juhlia, kerro heille väriin liitettyistä mieltymyksistä, sekä positiivisista ja negatiivisista piirteistä.

10. Jaa kaikille Hyvä ja huono päivä -monisteet. Keskustelkaa vielä lopuksi yhdessä esimerkiksi seuraavista aiheista:

- × Mitä ajatuksia tai tunteita värien mukaiset luonnehdinnat eri mieltymyksistä herättävät?
- × Vastaako oma värytyypiksi mielestäsi todellista tilannetta?
- × Miten ymmärrystä erilaisista mieltymyksistä ja persoonan piirteistä voisi hyödyntää tässä koulutuksessa? Entä muualla elämässä?

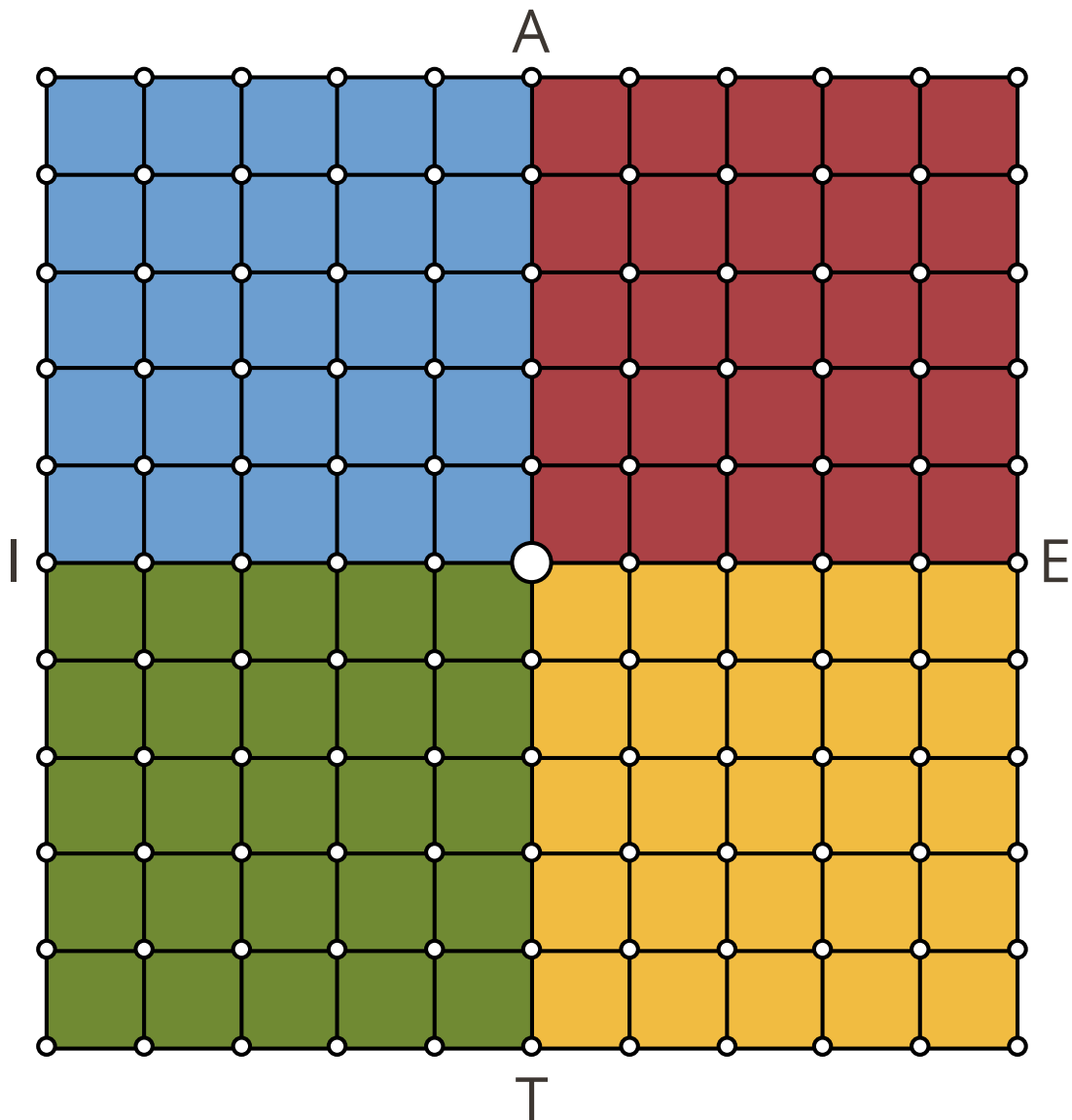
VÄRIKKÄÄT PERSOONAT KYSYMYKSET

I & E -KYSYMYKSET	INTROVERTTI ELI SISÄÄNPÄIN KÄÄNTYNYT	EKSTROVERTTI ELI ULOSPÄIN SUUNTAUTUNUT
Tykkäätkö	ajatella asiat huolellisesti läpi	käsitellä asiat puhumalla
Tykkäätkö	mieltiä rauhassa ja suunnitella ennen kuin toimit	tarttua välittömästi toimeen
Kuvailisitko itseäsi	harkitsevaksi ja vähäpuheiseksi	aktiiviseksi ja eläväiseksi
Ajatteletko, että olet	hiljainen ja pidättäytyvä	äänekäs ja kuin avoin kirja
Kun työskentelet jonkun ongelman parissa, tykkäätkö	ratkaista sen itseksesi	työskennellä ryhmässä
A & T -KYSYMYKSET	AJATTELEVA	TUNTEVA
Teetkö päätökset	loogisesti ja analyyttisesti	luottamalla vaistoihin ja intuitioon
Kun teet päätöksiä	pysytkö mieluummin objektiivisena (puolueettomana) ja ulkopuolisena (riippumattomana)	huolehdi päätöksen vaikutuksista muihin ihmisiin
Kun esität asiasi toiselle, valitsetko	suorasukaisen ja faktoihin perustuvan lähestymistavan	toisen tunteita tunnustelemaan ja suostuttelevan lähestymistavan
Jos (työ)kaverillasi on ongelmia	pysyt niistä etäällä ja tarkastelet hänen tilannettaan ulko- puolisen asemasta	menet helposti mukaan hänen tunnetilaansa ja olet myötätuntoinen
Jotain tehtävää hoitaessasi	keskityt tehtävään	kiinnostut ihmissuhteista tehtävän ympärillä

[07]

VÄRIKKÄÄT PERSOONAT NELIKENTTÄ

Liiku askel kerrallaan viivoja pitkin.
Ensin vasemmalle tai oikealle, sitten ylös- tai alaspäin.
Muista aina se piste johon päädyit viimeiseksi.

[07]

PERSOONALLISUUDEN PIIRTEET VÄRIEN MUKAAN

SININEN

INTROVERTTI JA AJATTELEVA

HYVÄNÄ PÄIVÄNÄ

- × Syvällinen
- × Asiallinen
- × Tarkka
- × Tunnollinen
- × Perfektionisti
- × Asioista hyvin perillä

HUONONA PÄIVÄNÄ

- × Huolestuvainen
- × Vaikea miellyttää eikä ole tyytyväinen
- × Nopeasti puolustuskannalla
- × Valikoiva ja nirso
- × Pikkutarkka

PUNAINEN

EKSTROVERTTI JA AJATTELEVA

HYVÄNÄ PÄIVÄNÄ

- × Päättäväinen
- × Vauhdikas
- × Keskittynyt tehtävään
- × Voimakastahtoinen
- × Päämäärätietoinen
- × Kilpailuhenkinen

HUONONA PÄIVÄNÄ

- × Aggressiivinen
- × Kontrolloiva
- × Komenteleva/määräilevä
- × Suvaitsematon

VIHREÄ

INTROVERTTI JA TUNTEVA

HYVÄNÄ PÄIVÄNÄ

- × Mukautuva
- × Rohkaiseva
- × Mutkaton
- × Rento
- × Rauhallinen

HUONONA PÄIVÄNÄ

- × Välinpitämätön
- × Vaisu
- × Itsepäinen
- × Epäröivä ja epävarma
- × Joustamaton

KELTAINEN

EKSTROVERTTI JA TUNTEVA

HYVÄNÄ PÄIVÄNÄ

- × Hyväntuulinen ja iloinen
- × Inspiroiva ja innostava
- × Menevä ja seurallinen
- × Innokas
- × Vakuuttava
- × Ilmapiiriä parantava

HUONONA PÄIVÄNÄ

- × Yli-itsevarma
- × Mahtailtava
- × Ylisosiaalinen ja -puheli
- × Tahditon
- × Harkitsematon ja hätäinen

Kotiryhmien muodostaminen

YLEISTÄ

Tässä harjoituksessa fasilitaattori muodostaa osallistujista pienryhmiä, joita kutsutaan kotiryhmiksi. Tutustumisharjoitusten jälkeen fasilitaattori tuntee osallistujia riittävästi, jotta ryhmät voidaan muodostaa. Tulevissa harjoituksissa pienryhmätyöskentely tapahtuu kotiryhmissä, jos toisin ei mainita.

TAVOITE

- ✖ Muodostetaan heterogeenisiä pienryhmiä, joissa osallistujat saavat positiivista vertaisapua, heidän sosiaaliset taitonsa vahvistuvat ja järjestyksen ylläpito on helppoa.
- ✖ Kotiryhmillä ehkäistään sitä, että ryhmät toistuvasti muotoutuisivat esimerkiksi ystävyssuhteiden, aikaisempien taitojen tai samanlaisten persoonallisuuksien perusteella.

MATERIAALIT

—

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

10 minuuttia.

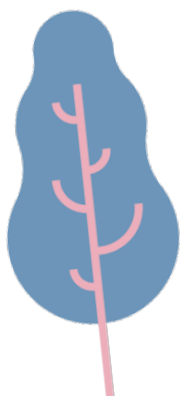
MENETELMÄ

1. Ohjaa osallistujat koulutuksen osallistujamäärästä riippuen 4–6 henkilön kotiryhmiin. Kotiryhmiä muodostaessasi pidä mielessäsi seuraavat tavoitteet:

- ✖ Kotiryhmän jäsenet ovat mahdollisimman heterogeenisiä.
- ✖ Jokaisessa kotiryhmässä on erilaisia persoonallisuustyppejä.
- ✖ Kotiryhmän jäsenten aikaisemmat taidot ja tiedot ovat erilaisia.
- ✖ Ennestään toisensa tuntevat toimivat eri kotiryhmissä.

2. Tavoitteena on, että pienryhmistä kukin on kuin koko ryhmä pienoiskoossa.

3. Voitte sopia kotiryhmille nimet, värit tai muut tunnuksset, joilla ryhmiä jatkossa kutsutaan.

Suomalaisen
Yhteiskunnallinen
yritys -merkin saaneet
yritykset löytyvät
Suomalaisen Työn
Liiton sivulta:
suomalainentyo.
fi/tietoa-meista/
jasenyritykset/#merkki/
yhteiskunnallinen-yritys

Yhteiskunnallisten yritysten kirjo

YLEISTÄ

Harjoituksessa pohditaan, miten yhteiskunnalliset yritykset sijoittuvat suhteessa muihin organisaatioihin. Esittelyvideoista osallistujat saavat tietoa koti- ja ulkomaisista yhteiskunnallisista yrityksistä.

TAVOITTEET

- × Osallistujat oppivat tunnistamaan, miten yhteiskunnallinen yritystoiminta eroaa sellaisesta yritystoiminnasta, jolla on kaupallinen päämäärä tai järjestötoiminnasta, jolla ei tavoitella voittoa.
- × Osallistujat tutustuvat erilaisiin yhteiskunnallisiin yrityksiin.

MATERIAALIT

- × Tarralappuja ja kyniä.
- × Fläppitaulu ja tussi.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

1 tunti.

MENETELMÄ

1. Piirrä taululle pitkä jana ja kirjoita sana "voittoa tavoittelematon" toiseen ja "voittoa tavoitteleva" toiseen päähän.

2. Kerro, että janan vasemmassa päässä ovat kansalaisaktivismi, kansalaisjärjestöt ja hyväntekeväisyys eli voittoa tavoittelematon toiminta. Janan oikeassa päässä ovat puolestaan liiketoiminta, raha ja markkinatalous, eli esimerkiksi tavalliset voittoa tavoittelevat ja yrityksen omistajia taloudellisesti hyödyttävät yritykset.

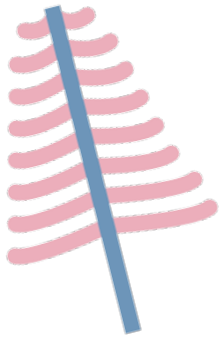
Yhteiskunnallinen yritys sijoittuu janan keskelle. Se tarkoittaa, että yhteiskunnallinen yritys toimii liiketalouden ehdoilla, mutta sen arvot ja yhteiskunnallinen tavoite ohjaavat toimintaa yhtä lailla. Yhteiskunnallisen yrityksen mahdollinen voitto investoidaan esimerkiksi takaisin liiketoimintaan.

3. Pyydä osallistujilta esimerkkejä erilaisista järjestöistä, yhteiskunnallisista yrityksistä ja liikeyrityksistä. Tutuimpia ovat yleensä janan päihin sijoittuvat toimijat.

4. Katsokaa yhdessä muutama yhteiskunnallisen yrityksen esittelyvideo. Yhteiskunnallisia yrityksiä ovat esimerkiksi Mifuko, Minduu, Setlementti-asunnot Oy, Rapanui, Fifteen, The Big Issue, Gimme Tap.

Videolinkit: meillaonidea.fi » Koulutusmateriaali » Koulutuspäivä 01 » Harjoitus 09.

Keskustelkaa kunkin videon jälkeen yhdessä, mitä yritys tekee ja mikä tekee siitä yhteiskunnallisen yrityksen.

[10]

Yhteiskunnallinen yritys -merkki ja kriteerit

YLEISTÄ

Harjoituksessa tutustutaan Yhteiskunnallinen yritys -merkkiin ja sen myöntökriteereihin. Tietoa voi hakea Suomalaisen työn liiton nettisivulta.

TAVOITTEET

× Osallistujat tunnistavat Yhteiskunnallinen yritys -merkin ja tietävät sen myöntämisen kriteerit.

MATERIAALIT

- × Tietokoneet, puhelimet tai tabletit ja nettiyhteys.
- × Paperia ja kyniä.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

20 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Osallistujat työskentelevät kotiryhmissään. Kerro jokaiselle ryhmälle, missä on heidän paikkansa työskennellä.

2. Anna jokaiselle kotiryhmälle kysymys, johon heidän on etsittävä vastaus. Kysymykset voivat olla esimerkiksi seuraavanlaisia:

- × Mikä on Yhteiskunnallinen yritys -merkki?
- × Mitkä ovat Yhteiskunnallinen yritys -merkin myöntämisen ensisijaiset kriteerit?
- × Mitä hyötyä merkistä mielestänne on?

Voitte pohtia hyötyjä sekä yrittäjän, kuluttajan että laajemmin koko yhteiskunnan näkökulmasta. Vastausten ei tarvitse olla laajoja, vaan tärkeintä on, että osallistujat tuntevat tärkeimmät asiat.

3. Kotiryhmät työskentelevät siten, että jokaisen oppilaan tehtävänä on varmistaa sekä oma oppimisensa että ryhmän muiden jäsenten oppiminen.

4. Kun ryhmät ovat löytäneet vastaukset kysymyksiin, pyydä ryhmäläisiä siirtymään eteenpäin niin, että kotiryhmästä yksi jää opettamaan muita ja loput kotiryhmäläiset jatkavat eteenpäin.

5. Pyydä "opettajia" tämän jälkeen kertomaan vastaus kysymykseen uusille ryhmäläisilleen.

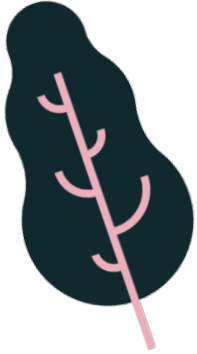
6. Kun uusi ryhmä on oppinut asian, pyydä ryhmäläisiä siirtymään taas eteenpäin niin, että yksi jää opettajaksi ja muut jatkavat matkaa. Huomioi, että ensimmäisen kierroksen opettaja ei enää jää kotiryhmäänsä, vaan jatkaa seuraavaan ryhmään.

7. Jatka tätä niin kauan, kunnes kaikki ovat saaneet vastaukset kaikkiin kysymyksiin.

8. Kootkaa vastaukset yhteen ja kirjatkaa tarpeen mukaan keskeisimmät asiat muistiin.

[11]

Juuttikassit

YLEISTÄ

Harjoituksessa osallistujien tehtävänä on johtaa kuvitteellista yhteiskunnallista yritystä. Heille esitetään väittämiä, joihin liittyy yhteiskunnallisen yrityksen vastuullisuuden kannalta tärkeää pohdittavaa.

Harjoituksen perimmäinen tarkoitus on tutustua kolmoistilinpäätökseen (englanniksi triple bottom line). Sillä tarkoitetaan taloudellisten, ympäristöllisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten huomioimista yritystoiminnassa sen sijaan, että kiinnitettäisiin huomiota yksinomaan taloudelliseen tulokseen. Termin on kehittänyt yritys vastuun ja kestävän kehityksen parissa työskentelevä kirjailija John Elkington 1990-luvulla.

TAVOITTEET

Osallistujat:

- × Pohtivat yhteiskunnallisen yrityksen taloudellista, yhteiskunnallista ja ympäristövastuuta.
- × Sisäistävät selkeiden tavoitteiden ja päämäärien merkityksen yhteiskunnalliselle yritykselle.

MATERIAALIT

- × Tietokone ja dataprojektori.
- × Juuttikassit -power point (meillaonidea.fi » Koulutusmateriaali » Koulutuspäivä 01 » Harjoitus 11).
- × Vapaata tilaa.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

20-45 minuuttia.

[11]

MENETELMÄ

1. Näytä ensimmäinen dia, jossa esitellään lyhyesti kolmoistilinpäätös. Tässä vaiheessa kaikki ovat yhdessä ryhmässä.

2. Onnittele osallistujia ja kerro, että he kaikki johtavat menestyvää yhteiskunnallista yritystä. Yritys valmistaa mainostuotteiksi tarkoitettuja juuttikasveja muille yrityksille ja järjestöille. Yritys työllistää 20 henkilöä. Kerro ryhmälle, että he ovat yksin vastuussa yrityksestä ja sen päätöksenteosta, joten neuvottelun tarvetta ei ole. Heidän on ainoastaan kyettävä perustelemaan lyhyesti, miksi ovat päättäneet toimia tietyllä tavalla kunkin väittämän tilanteessa.

Väittämiin vastataan vain joko kyllä tai ei. Vastaaminen tapahtuu liikkumalla huoneessa. Kerro, että huoneen toisella laidalla on kyllä-seinä ja vastapäätä ei-seinä. Osallistujat siirtyvät jokaisen väittämän päätteeksi huoneen jommallekummalle seinustalle oman vastauksensa mukaisesti.

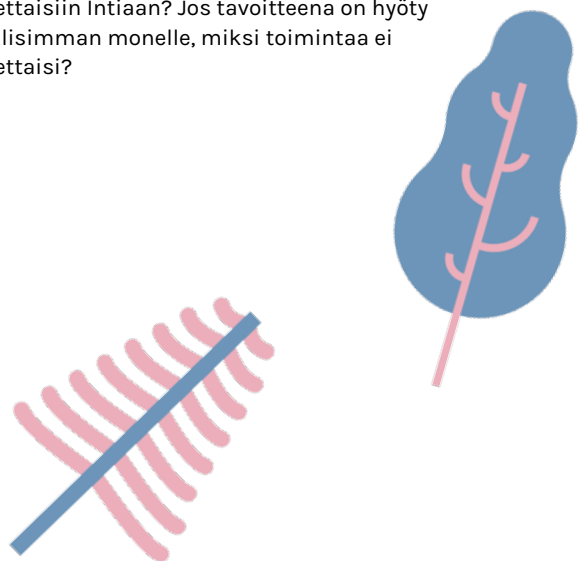
Päätökset tehdään yritystoiminnan kolmoistilinpäätös huomioiden. Toisin sanoen harjoituksessa on pohdittava omien päätösten taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia. Väittämiin ei ole kuitenkaan oikeita vastauksia. Kysymys on valinnoista ja niiden perusteluista.

Korosta, että vaikka tehtävä on kuvitteellinen, ovat kaikki tilanteet tapahtuneet oikeissa yhteiskunnallisissa yrityksissä.

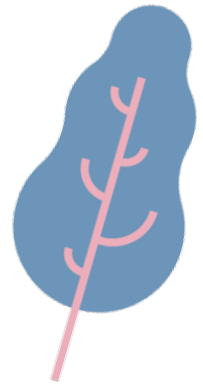
3. Esittele väittämät yksi kerrallaan. Kun osallistujat ovat siirtyneet vastaustensa mukaisesti, pyydä yhtä kyllä-vastaaajaa ja yhtä ei-vastaaajaa perustelemaan kantansa. Jos koko ryhmä on samaa mieltä, voit argumentoida vastakkaisen näkökannan puolesta, jotta saadaan keskustelu heräämään.

4. Neljäs väittämä herättää yleensä eniten pohdintaa. Varmista, että ryhmäläiset ymmärtävät intialaisen yhteiskunnallisen yrittäjän olevan yhtä ammattitaitoinen kuin paikalliset yhteiskunnalliset yrittäjät ovat. Lisäksi voit muistuttaa, että juuttia viljellään Intiassa, joten tuotannon siirtäminen Intiaan olisi järkevä valinta raaka-aineen saatavuuden näkökulmasta. Kassit myytäisiin jatkossakin Suomessa. Osallistujien päätökset perustuvat tässäkin tapauksessa siihen, mikä heidän mielestään on yrityksen toiminnan yhteiskunnallinen tehtävä.

5. Harjoitus osoittaa, että ilman selkeää yhteiskunnallista tehtävää, yhteisiä arvoja ja visiota yrittäjä saattaa tehdä liiketoiminnan kannalta kohtalokkaita päätöksiä. Muistuta ryhmälle, että ilman selkeää yhteiskunnallista tehtävää on vaikea tehdä johdonmukaisia päätöksiä eri tilanteissa. Jos tavoitteena on edistää paikallista työllisyyttä, miksi toiminta ulkoistettaisiin Intiaan? Jos tavoitteena on hyöty mahdollisimman monelle, miksi toimintaa ei ulkoistettaisi?

[11]

VALITSE VIISAASTI -VÄITTÄMÄT

VÄITTÄMÄ 1

Asiakkaat ovat toivoneet värikkäämpiä kasseja luonnonväristen rinnalle. He ovat valmiita maksamaan kirkkaamman värisistä kasseista enemmän. Kassien värjäys kuitenkin vaatisi enemmän kemikaaleja ja valkaisuaineita.

Alatko valmistaa myös värjättyjä kasseja?
KYLLÄ / EI

PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVIA ASIOITA:
Saasteet ja muu ympäristökuormitus, työntekijöiden terveys, kustannukset.

VÄITTÄMÄ 2

Yrityksellesi tarjoutuu mahdollisuus ostaa uudet ompelukoneet. Ne kuluttavat vähemmän energiaa ja toimivat 25% tehokkaammin.

Ostatko uudet koneet?
KYLLÄ / EI

PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVIA ASIOITA:
kustannukset, mahdollinen voitto, vaikutukset tarvittavien työntekijöiden määrään ja ympäristövaikutukset.

VÄITTÄMÄ 3

Yrityksellesi tarjoutuu mahdollisuus laajentaa toimintaansa, jolloin voit samalla palkata paikallisia työttömiä nuoria.

Laajennatko toimintaa?
KYLLÄ / EI

PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVIA ASIOITA:
Paikallisyhteisön ja nuorten auttaminen, perehdytykseen menevä aika ja resurssit, kustannukset ja voitot.

VÄITTÄMÄ 4

Intialainen yhteiskunnallinen yrittäjä on ottanut yhteyttä ja tarjoutunut valmistamaan kassit Intiassa. Hänellä on osaavaa työvoimaa ja valmistuskustannukset tulisivat halvemmaksi kuin nyt.

Siirrätkö kassien tuotannon Intiaan?
KYLLÄ / EI

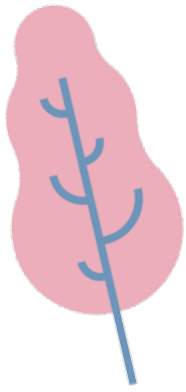
PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVIA ASIOITA:
Nykyisten työntekijöiden tulevaisuus, pitkät kuljetusmatkat ja niiden kustannukset, ympäristövaikutukset, työntekijät ja paikallinen yhteisö Intiassa ja tuotannon valvonta.

VÄITTÄMÄ 5

Saat yhteistyötarjoituksen markkinointi-yritykseltä, joka lupaa sinulle näkyvyyttä ja uusia asiakkuuksia, joiden avulla saat nostettua myyntiä 15 prosenttia. Mikäli tavoite ei toteudu, tarjouksen hintaa ei joudu maksamaan täysimääräisenä. Kun tutkit yrityksen verkkosivuja, huomaat yrityksen tekevän markkinointia myös sellaisille yrityksille, joiden toiminta on oman yrityksesi arvojen kanssa ristiriidassa.

Tartutko tarjoukseen?
KYLLÄ / EI

PÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVIA ASIOITA:
Kustannukset ja voitot, arvomaailman merkitys sekä näkyvyyden ja uusien asiakkaiden tuomat mahdollisuudet.

[12] Kotitehtävä

Vierailuun valmistautuminen

YLEISTÄ

Fasilitaattori järjestää yritysvierailun johonkin yhteiskunnalliseen yritykseen. Osallistujien hyvä ennakkovalmistautuminen tukee sitä, että yritysvierailusta tulee aktiivinen ja mielenkiintoinen. Ennakoon mietityt kysymykset auttavat saamaan vierailun aikana kattavan kuvan yrityksen toiminnasta eikä mikään tärkeä kysymys unohdu. Tämän tehtävän osallistujat tekevät itsenäisesti kotona.

TAVOITTEET

- × Osallistujat valmistautuvat huolellisesti yritysvierailuun.

KOULUTUSPÄIVÄ

Ensimmäisen päivän jälkeen.

HARJOITUKSEN KESTO

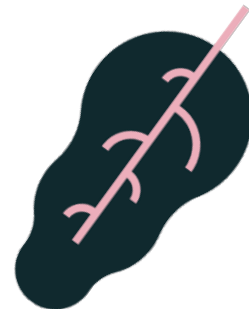
30 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Pyydä osallistujia miettimään, mitä he haluavat tietää vierailun kohteena olevasta yrityksestä. Sopivia kysymyksiä voisi olla:

- × Miksi yritys on olemassa?
- × Mikä tekee siitä yhteiskunnallisen yrityksen?
- × Mikä motivoi yrityksessä toimivia ihmisiä?
- × Miten yritys tekee tulosta?
- × Miten yhteiskunnallista näkökulmaa käsitellään julkisesti esimerkiksi markkinoinnissa?
- × Miten ympäristövastuu näkyy yrityksen toiminnassa ja tavoitteissa?
- × Mistä yritys tietää, että sen toiminnalla on vaikutusta?
- × Miten yrityksessä testataan uusia ideoita tai tuotteita?

2. Pyydä osallistujia tekemään kotona taustatutkimusta netissä ja kirjoittamaan heränneet kysymykset muistiin. Jokaisella osallistujalla tulee olla ainakin yksi kysymys tai aihe, johon hän haluaa vierailulla vastauksen.

IDEOISTA TIMANTTISIA SUUNNITELMIA

[Ekskursio]

Vierailu yhteiskunnallisessa yrityksessä

Koulutukseen ohjelmaan kannattaa sisällyttää vähintään yksi vierailu eli ekskursio yhteiskunnalliseen yritykseen. Hyvä ajankohta vierailulle on esimerkiksi toinen koulutuspäivä, kun osallistujilla on jo perustiedot yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä. Ekskursiolla osallistujat tutustuvat yhteiskunnallisen yrityksen toimintaan ja tapaavat yrittäjän, mahdollisesti myös muita työntekijöitä ja asiakkaita. Osallistujat saavat monipuolisen kokonaiskuvan vierailukohteesta ja oppivat näin lisää yhteiskunnallisesta yrittämisestä.

Mikäli vierailu ei ole mahdollinen, inspiroiva ja innostava yrittäjä voidaan kutsua ryhmän luo.

[13]

Tunnista ongelma

YLEISTÄ

Harjoituksen avulla osallistujat tunnistavat niitä yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä kysymyksiä, joihin he haluavat etsiä ratkaisuja. Tämä harjoitus johdattelee seuraavaan Ongelmapuu ja ratkaisupuu -harjoitukseen.

Osallistujat virittäytyvät tarkastelemaan maailmaa muusta kuin omasta tilanteesta käsin. Yksinkertaiset kysymykset johdattelevat yhteiskunnallisten ja ympäristökysymysten pariin, joihin osallistujat haluavat vaikuttaa. Niiden pohjalta he voivat alkaa kehittää omaa toimintaideaansa.

Kysymykset ovat:

× Kenen asemassa haluaisit olla?

Kenen asemassa et haluaisi olla?

× Minkälaisessa ympäristössä haluaisit elää?

Minkälaisessa ympäristössä et haluaisi elää?

TAVOITTEET

× Osallistujat tunnistavat yhteiskunnallisia kysymyksiä ja ympäristöongelmia, joihin yhteiskunnallisella yrittämisellä voidaan vaikuttaa.

MATERIAALIT

× Kyniä, paperia ja tarralappuja.

KOULUTUSPÄIVÄ

Toinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

30 minuuttia.

[13]

MENETELMÄ

1. Osallistujat työskentelevät kotiryhmissään. Pyydä ryhmiä pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

Kenen asemassa haluaisit olla? Minkälaisessa ympäristössä haluaisit elää? Rohkaise osallistujia miettimään kysymyksiä niin globaalilla, kansallisella kuin paikallisella tasolla ennen oman vastauksensa päättämistä.

2. Käykää keskustelun päätteeksi yhteinen kierros, jossa jokainen kertoo perustellen, kenen asemassa haluaisi olla. Lisäksi jokainen kertoo perustelujen kera, millaisessa ympäristössä haluaisi elää.

3. Pyydä osallistujia pohtimaan seuraavaksi, **kenen asemassa he eivät haluaisi olla ja millaisessa ympäristössä he eivät haluaisi elää.** Pyydä jälleen osallistujia hakemaan vastaustaan koko maailmasta, omasta maasta ja omalta asuinpaikkakunnalta.

4. Keskustelkaa taas yhdessä vastauksista ja niiden perusteluista. Koska vastauksina voi olla henkilöitä nimillä, tehtävänäsi on johtaa vastauksista ilmiöitä: kodittomuus, päihderiippuvuus, yksinäisyys, pakolaisuus jne. Kirjatkaa ilmiöt tai epäkohdat ylös taululle.

5. Mikäli ympäristöksi, jossa ei haluaisi elää, mainitaan tietty kaupunki tai paikkakunta, kysele lisätietoja osallistujalta: miksi et haluaisi elää siellä, mikä siellä on vialla? Tarkoituksena on kaivaa esiin ympäristöhaasteita ja -ongelmia yksittäisten tapausten takana. Kirjaa ongelmat taululle.

6. Miettikää vielä yhdessä, onko taululle kirjoitettujen ongelmien ja ilmiöiden välillä yhteyksiä toisiinsa. Liittyvätkö jotkut ongelmat toisiinsa, aiheuttaako toinen olemassaolollaan muita ongelmia tai voimistaako niiden negatiivisia vaikutuksia?

[14]

Ongelmapuu ja ratkaisupuu

YLEISTÄ

Tässä harjoituksessa osallistujat miettivät syvällisemmin edellisessä harjoituksessa esille tulleita yhteiskunnallisia kysymyksiä ja ympäristökysymyksiä. He oppivat hahmottamaan yhteiskunnallisten ongelmien perimmäisiä syitä ja ratkaisutapoja. Menetelmänä käytetään ongelmapuuta ja ratkaisupuuta.

Menetelmää hyödynnetään usein projektisuunnittelussa ja ongelmien analysointia vaativissa tehtävissä. Ongelmapuu ja ratkaisupuu auttavat miettimään ongelman ympärillä olevia syy- ja seuraussuhteita. Idea on samankaltainen kuin miellekartta eli mind map, mutta tässä menetelmässä on selkeämpi rakenne.

TAVOITTEET

Osallistujat:

- × Oppivat ymmärtämään yhteiskunnallisten ongelmien ja ympäristöongelmien perimmäisiä syitä ja ratkaisutapoja.
- × Oppivat käyttämään loogista viitekehystä suunnittelussa.
- × Syventyvät yhteen heitä kiinnostavaan yhteiskunnalliseen tai ympäristöongelmaan.

MATERIAALIT

- × Kyniä, paperia ja tarralappuja.
- × Ongelma- ja ratkaisupuumalli tulostettuna kaikille.

KOULUTUSPÄIVÄ

Toinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

1,5 tuntia.

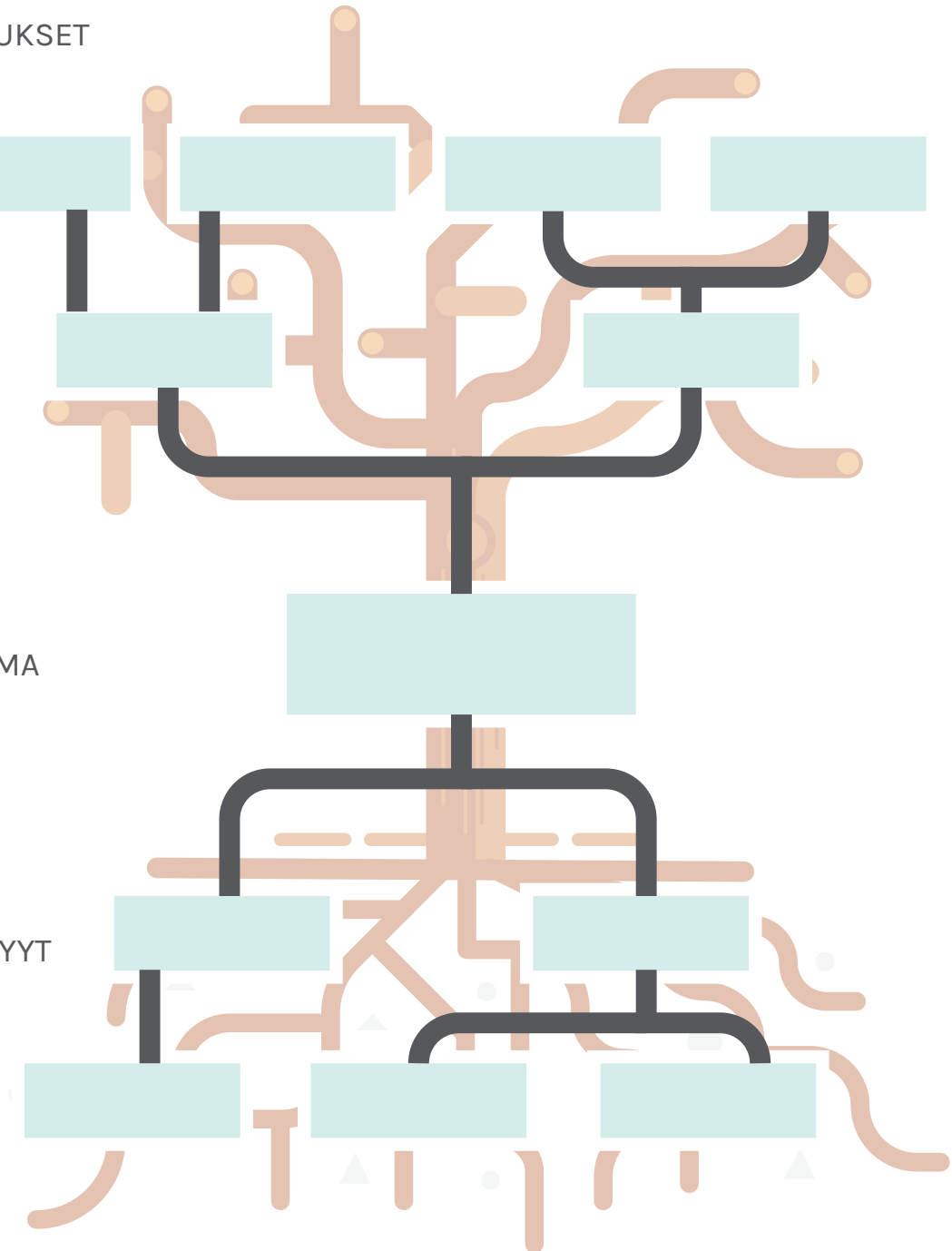
[14]

ONGELMAPUU

SEURAUKSET

ONGELMA

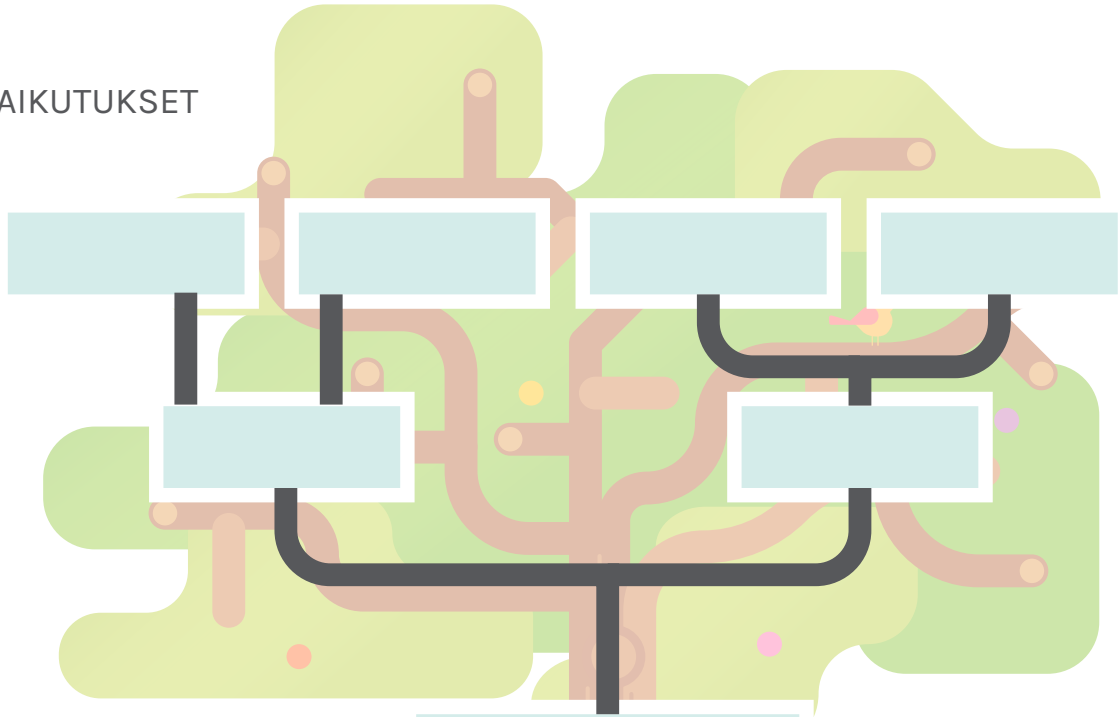
JUURISYYT

[14]

RATKAISUPUU

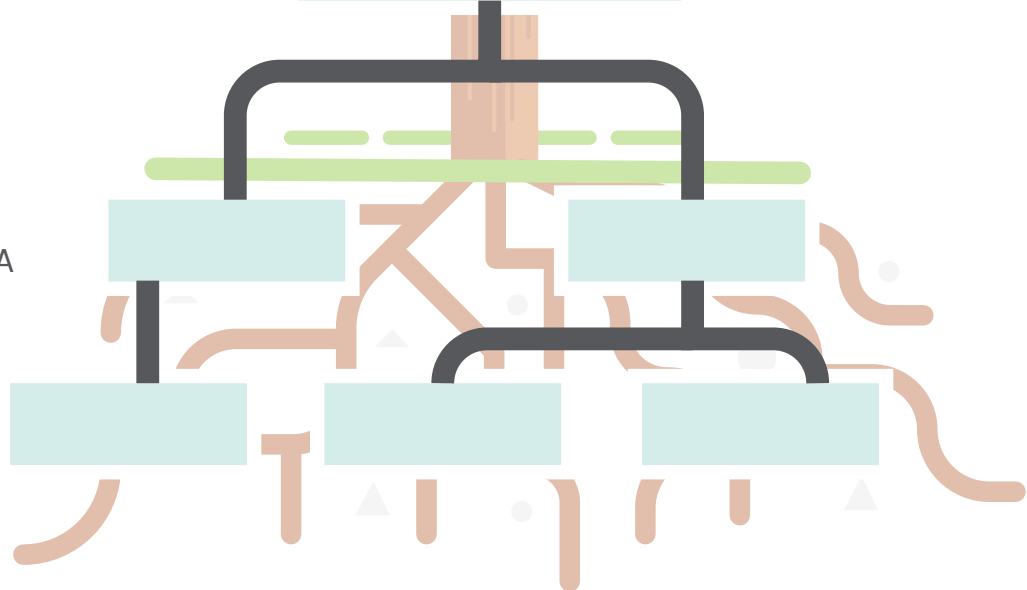
VAIKUTUKSET

RATKAISU

TOIMINTA

MENETELMÄ

ÄÄNESTYS JA JAKO KOTIRYHMIIN:

1. Pyydä osallistujia ottamaan yksi tarralappu ja kirjoittamaan siihen nimensä. Se on heidän äänestyslipukkeensa. Edellisen harjoituksen tuloksena teillä on taululle kirjattuna erilaisia ongelmia ja yhteiskunnallisia haasteita. Jokainen liimaa lapun sen ongelman kohdalle, jonka ratkaiseminen innostaa, koskettaa tai vetää puoleensa. Parhaisiin tuloksiin päästään, kun osallistujalla on aito kiinnostus aihepiiriä kohtaan.

2. Äänestyksen jälkeen jaa osallistujat kotiryhmiin. Ryhmissä on luultavasti nyt vaihtelua sen suhteen, mitä ongelmia kukakin on kiinnostunut käsittelemään yhteiskunnallisen yritystoiminnan keinoin. Hyvä niin, sillä harjoitusta tehdään omiin ongelma- ja ratkaisupuumalleihin. Ryhmäläisten tehtävänä on tehdä yhdessä jokaisen ongelma- ja ratkaisupuut toisiaan tukien, kannustaen ja täydentäen.

ONGELMAPUU:

3. Esittele menetelmä ja kerro esimerkkitapauksen avulla, kuinka harjoitus etenee. Apunasi on esitetyt malli molemmista, sekä ongelma- että ratkaisupuusta. Siinä ongelmana on esitetty nuorten vapaa-ajan ja harrastustilojen puute.

4. Anna kaikille ongelma- ja ratkaisupuut tulosteina sekä tarralappuja. Pyydä osallistujia kirjoittamaan puunrunkoon pääongelma, johon he haluavat puuttua.

5. Pyydä osallistujia pohtimaan vuorotellen jokaisen ryhmäläisen valitsemaa ongelmaa.

6. Ohjeista osallistujat pohtimaan valitsemansa ongelman perimmäisiä syitä eli juurisyitä. Mitkä asiat vaikuttavat ongelman olemassaolon taustalla? Miksi ongelma on olemassa? Esimerkiksi nuorten tilojen puute voi johtua nuorisomäärärahojen puutteesta, poliittisen tahdon puutteesta tai siitä, että nuorten toiveita ei ole kuultu kaupunkisuunnittelussa. Pyydä osallistujia kirjoittamaan ongelman syitä eli juurisyitä puun juuristoon. Tarralaput ovat tarkoitettu avuksi, jos monisteesta loppuu tila.

7. Kysy seuraavaksi, mitä seurauksia ongelmalla on. Osallistujat kirjoittavat ongelmasta johtuvia seurauksia puun oksille. Esimerkkitapauksessa tilojen puute voi johtaa tekemisen puutteeseen ja turhautumiseen, mikä puolestaan saattaa purkautua ilkeiksi tekoiksi.

8. Pyydä lopuksi osallistujia tutkimaan ongelmapuuta ja varmistamaan, että juuriston ja oksien välille on muodostunut loogisia syy-seuraussuhteita.

[14]

RATKAISUPUU:

9. Kun ongelmapuut ovat valmiita, pyydä osallistujia ottamaan esille ratkaisupuut. Tarkoitus on jälleen käydä läpi vuorotellen jokaisen ryhmäläisen valitsemaa ongelmaa.

10. Ensimmäiseksi osallistujat kirjoittavat keskelle puuta ongelman toivotun lopputuloksen, positiivisen tavoitteen. Missä meidän tulisi olla? Millaista muutosta tavoittelemme? Esimerkiksi tilojen puutteen toivottu lopputulos olisi, että nuorilla on riittävästi sopivia tiloja vapaa-ajan viettoon ja harrastamiseen.

11. Pyydä osallistujia sen jälkeen kääntämään ongelmapuun juurisyyt ratkaisujen muotoon. Esimerkiksi nuorten mielipiteiden kuulumattomuus päätöksenteossa muutetaan tilanteeksi, jossa nuoret ja heidän mielipiteensä kuuluvat päätöksenteossa. Harjoitus on siis hyvin yksinkertainen: ongelmapuuhun kirjoitetut juurisyyt käännetään positiiviseen muotoon.

Pyydä osallistujia miettimään vielä, millä keinoilla ongelmien syihin voidaan tarttua. Esimerkiksi nuorten mielipiteet saadaan paremmin osaksi päätöksentekoa, kun nuorilla on mahdollisuus olla mukana päätöksentekoprosessissa nuorisoparlamenttien tai sosiaalisen median vaikuttamistyökalujen kautta. Osallistujat kirjaavat syvälle puun juuristoon asiat, joita täytyy tapahtua, jotta ongelma ratkeaa sekä keinot, joilla ratkaisuun päästään.

12. Puun oksille kirjoitetaan ongelman ratkaisemisen ansiosta syntyvät tulokset ja myönteiset vaikutukset. Kysy osallistujilta, mitä heidän toiminnan ja ratkaisujen tuloksena syntyy ja pyydä heitä kirjaamaan myönteisiä tuloksia puun lehdistöön. Esimerkiksi nuorten tilojen lisääntyessä viihtyvyys omalla asuinalueella paranee ja häiriökäyttäytyminen vähenee.

13. Pyydä osallistujia varmistamaan, että ratkaisupuun juurissa olevien keinojen ja oksilla olevien lopputulosten välillä on looginen suhde.

14. Ratkaisupuun tarjoaa yksinkertaistetun ja tarkoituksenmukaisen tiivistelmän todellisuudesta, joka liittyy yrityksen yhteiskunnalliseen päämäärään. Kokoa ryhmä yhteen ja keskustelkaa, löytyikö sellaisia toimintoja ja keinoja, joilla voisi ratkaista ongelman ja jotka voisi yhdistää liiketoimintaan.

[15]

Mitä yritykseni voi myydä?

YLEISTÄ

Tämä harjoitus on jatkoa ongelma- ja ratkaisupuissa käsitellyille ongelmille ja tavoitteena olevalle muutokselle. Harjoituksen aikana osallistujat pääsevät alkuun yhteiskunnallisen yritystoiminnan suunnittelussa ja ottavat ensiaskeleita liiketoiminnan kehittelyyn ja markkina-analyysiin.

Tässä harjoituksessa tarkoituksena on miettiä tuotteita ja palveluita, joille on todellinen tarve ja kysyntää.

TAVOITTEET

× Osallistuvat ymmärtävät, että myös yhteiskunnallinen yrityksen on myytävä jotain, jolle on riittävästi kysyntää ja tarvetta.

MATERIAALIT

× Kyniä, paperia ja tarralappuja.

KOULUTUSPÄIVÄ

Toinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

30 minuuttia.

MENETELMÄ

1. Koko ryhmä työskentelee yhdessä. Pyydä osallistujia miettimään tuotteita tai palveluita, joita he tarvitsevat tai haluavat:

- × Joka päivä.
- × Joka viikko.
- × Joka kuukausi.
- × Joka vuosi.
- × Muutaman kerran elämässään.

2. Pyydä seuraavaksi osallistujia miettimään, mitä ja miksi he olisivat valmiita maksamaan mainituista tuotteista tai palveluista. Ryhmää voi myös ohjata keskustelemaan ihmisen perustarpeita tyydyttävistä kulutushyödykkeistä ja ylellisyshyödykkeistä.

Yritystoiminta saa alkunsa ideasta, ja idea vaatii jatkokehittelyä ja tarkkoja suunnitelmia. Jotta idea olisi riittävän asiakaslähtöinen, on tärkeää tietää, mitä asiakaskunta tarvitsee ja mistä ihmiset ovat valmiita maksamaan.

[16]

Yrityssatanen

YLEISTÄ

Edellisessä harjoituksessa osallistujat virittäytyivät ajattelemaan liiketoimintaa kuluttajan tai asiakkaan näkökulmasta. Yritystoiminta syntyy ideasta ja ideoiden etsimiseen tämä harjoitus on omiaan.

Tässä harjoituksessa kerätään sata liiketoiminnan ideaa eli sata yritysideaa. Harjoitus on muokattu Terhi Summan ja Kaisu Tuomisen Fasilitaattorin käsikirjasta (2009) ja sen harjoituksesta Järjestösatanen.

Heidän mukaansa:

"Sata ei ole mielivaltaisesti valittu suuri luku eikä myöskään niin toivottoman suuri kuin miltä se kuulostaa. Satasen toimivuus perustuu siihen, että ihmisen aivot on ohjelmoitu tuottamaan aina ensin jo kokeiltuja ja vaarattomiksi havaittuja ratkaisuja. Niitä jokainen tuottaa 1-70 kappaletta. Kun liikutaan mukavuusalueen ulkopuolella eli noin 70-100 ideassa, aivojen on pakko löytää uusia ratoja ja yhdistellä asioita uudelleen. Viimeiset parikymmentä ovat niitä helmiä, jotka eivät olisi tulleet koskaan esiin ilman tätä menetelmää."

100
yritysideaa!

TAVOITTEET

- × Osallistuvat ideoivat liiketoimintoja spontaanisti, järjellelmättä ja myönteisen ilmapiirin kannustamana.
- × Ryhmän ja jokaisen osallistujan luovuus ja ongelmanratkaisukyky kasvavat.
- × Vapaan ja kriittittömän ideoinnin ansiosta voi löytyä loistavia ideoita, joista syntyy liiketoimintaa.

MATERIAALIT

- × Tietokone ja dataprojektori.

KOULUTUSPÄIVÄ

Kolmas koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

1 tunti.

[16]

MENETELMÄ

1. Järjestä tila siten, että osallistujien on mahdollista seisoa, kävellä, maata tai istua tuoleilla, jotka eivät ole pöytien takana.

2. Pyydä osallistujia rentoutumaan hetkeksi ja miettimään, millainen olisi työpaikka, johon olisi aina ilo mennä. Kysy, miltä siellä näyttää, millainen ilmapiiri siellä on ja millaisin fiiliksin sieltä lähtisi kotiin päivän päätteeksi.

3. Kerro osallistujille, että nyt haetaan maailman parasta työpaikkaa. Kirjoita näkyvästi taululle kysymys: "Mikä yritys kiinnostaa?"

Pyydä osallistujia keskittymään harjoitukseen ja kerro, että heillä on mahdollisuus liikkua tilassa vapaasti, maata lattialla, istua tuoleilla tai kävellä.

Tavoitteena on tuottaa 100 ideaa liiketoiminnasta. Nyt ei tarvitse miettiä ideoiden liittymistä yhteiskunnallisiin haasteisiin, eikä niiden pyörittämiseen tarvittavaa osaamista tai resursseja. Kaikki ideat, hullutkin, saavat lentää.

Tehtäväsi fasilitaattorina on laskea ideoita ja kirjoittaa jokaisen idea koneella siten, että se heijastuu samanaikaisesti valkokankaalle. Myös taulu tai fläppitaulu käyvät. Kerro osallistujille aina, kun uusi tasaluku ideoita tulee täyteen eli 10, 20 jne.

4. Kun sata liiketoimintaa on kasassa, jokainen valitsee niistä yhden alustavan yritysideoan. Pyydä osallistujia käyttämään valinnassa harkintaa seuraavilla kriteereillä:

- × Tällainen liiketoiminta kiinnostaa minua.
- × Tällainen yritys voi ratkaista yhteiskunnallisen ongelman, johon haluan vaikuttaa.

Valitusta yritystoiminnasta on tarkoitus jalostaa yhteiskunnallinen yritys, joka pyrkii ratkaisemaan ratkaisupuuhun kirjattua ongelmaa.

[17]

Hyvää bisnestä – yritysideoista yhteiskunnallisesti vaikuttava

YLEISTÄ

Osallistujat työstävät yritysideoista ja heitä kiinnostavasta yhteiskunnallisesta ongelmasta pidemmälle kehittynyttä liikeideaa. Vastauksia miettiessä on pidettävä mielessä yrityksen päämäärä eli se yhteiskunnallinen kysymys, johon heidän yritystoimintansa vastaa.

TAVOITTEET

× Osallistujat hakevat loogista mallia, jossa liiketoiminnalla edistetään valittua yhteiskunnallista päämäärää.

MATERIAALIT

× Paperia ja kyniä.

KOULUTUSPÄIVÄ

Toinen koulutuspäivä.

AIKA

30 minuuttia.

Yhteiskunnalliset yritykset tekevät liiketoimintaa ensisijaisesti jonkin yhteiskunnallisen päämäärän vuoksi.

[17]

MENETELMÄ

1. Osallistujat työskentelevät itsenäisesti, mutta istuvat kotiryhmissään. Pyydä heitä piirtämään paperille se logiikka, jolla heidän yrityksensä vaikuttaa myönteisesti valitsemansa yhteiskunnallisen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisuun.

He pyrkivät vastaamaan kysymyksiin:

MITÄ?

Mitä yritys tekee saadakseen rahaa?
Mitä tuotteita tai palveluita se myy?
Mikä on sen yhteiskunnallinen päämäärä?

KENELLE?

Kenelle tuotteita/palveluja myydään?
Ketkä ovat hyödynsääjiä? Ketkä viime kädessä hyötyvät siitä, että yritys on olemassa?

MITEN?

Miten yritys tuottaa yhteiskunnallista hyvää?
Missä kohtaa liiketoimintaa yrityksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus toteutuu: raaka-aineita ostettaessa (panokset), itse työprosessissa, valmiissa tuotteissa tai palveluissa vai voitonjaon yhteydessä?

2. Keskustelu, ajatusten ja ideoiden vaihto sekä toisten kanssa samaan kimppaan heittäytyminen on täysin ok.

3. Lopuksi kotiryhmissä arvioidaan liikeideoiden vaikuttavuuden logiikkaa: voidaanko kyseisellä yritystoiminnalla vastata siihen yhteiskunnalliseen ongelmaan, johon on tarkoitus vaikuttaa myönteisesti? Sparraa liikeideoita yhdessä koko ryhmän kanssa.

[18]

Pitchaa ideasi

YLEISTÄ

Tässä harjoituksessa pitchataan edellisessä harjoituksessa ideoitu yhteiskunnallisen ongelman ratkaisumalli muille. Pitchaus (englanniksi **pitching eli syöttäminen**) tarkoittaa parin minuutin myyntipuhetta tuotteen, palvelun tai liikeidean **pääkohdista**. Sen tarkoitus on herättää kuulijoiden kiinnostus ja vakuuttaa heidät asian vahvuuksista.

TAVOITTEET

Osallistujat:

- × Saavat esiintymisharjoitusta
- × Oppivat antamaan palautetta ja ottamaan sitä vastaan.
- × Osaavat kiteyttää ideansa olennaisen sisällön.

MATERIAALIT

- × Kyniä, paperia ja tarralappuja.
- Nettiyhteydestä voi olla hyötyä, mutta pääpainon tulisi olla keskustelussa, jota käydään turvallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä.

KOULUTUSPÄIVÄ

Toinen koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

1 tunti.

[18]

MENETELMÄ

1. Harjoitus toteutetaan niissä ryhmissä, joissa edeltäviä harjoituksia on tehty. Jokunen osallistuja saattaa olla myös yksin. Heille fasilitaattorina voit antaa ensisijaista tukea.

2. Anna osallistujille lyhyet perusohjeet pitchaukseen. Pitchaus on myyntipuhe! Hyvä pitchaus voi vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

- ✖ Mihin ongelmaan haetaan ratkaisua ja miksi juuri tähän ongelmaan kannattaa puuttua?
- ✖ Mikä idea on, miten se toteutetaan? Kuka siitä hyötyy?
- ✖ Mitä myönteistä sen toteuttamisesta seuraa?

Muistuta, että pitchaukseen ei tarvitse mahduttaa kaikkea tietoa, vaan sen tehtävänä on innostaa ja herättää kuulijan mielenkiinto. Tärkeää on myös esitellä itsensä.

3. Pyydä osallistujia tekemään ensin Twitter-pitchaus eli tiivistämään ydinviestinsä 140 merkin mittaiseksi.

4. Pyydä osallistujia seuraavaksi kehittämään ydinviestinsä ympärille hieman pidempi, noin 2–3 minuutin myyntipuhe.

5. Osallistujat esittelevät pitchauksensa muille. Ryhmä tsemppaa jokaista esiintyjää.

6. Jokainen ryhmän jäsen antaa esiintyjälle palautetta joko suullisesti tai kirjoittamalla palautteen paperilapulle. Käykää läpi hampurilaispalautteen periaatteet!

HAMPURILAISPALAUTE

Osallistujat saavat liikeideoistaan palautetta sekä toisiltaan että fasilitaattorilta.

Palautteen antaminen, vastaanottaminen ja hyödyntäminen ovat tärkeitä taitoja, joihin kannattaa kiinnittää tietoisesti huomiota.

Kehujakaan ei ole aina helppo vastaanottaa!

On hyvä pitää mielessä hampurilaispalautteen rakenne: ensin myönteinen ja kannustava kokonaisarvio, väliin tarvittaessa rakentavaa oppimispalautetta ja päälle vielä myönteisiä havaintoja. Korjausehdotukset kannattaa esittää ohjaavina kysymyksinä. Näin idean esittelijällä on itse mahdollisuus oivaltaa muutosehdotus, mikä edistää oppimista ja asian sisäistämistä.

Kannustavasti annettu palaute toimii kuten pitääkin eli jättää voimaantuneen olon ja tarjoaa apua jatkoon.

[19] Kotitehtävä

Kannattava yhteiskunnallinen liiketoiminta

YLEISTÄ

Osallistujat saavat kotiin tutustuttavaksi yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintasuunnitelman kysymykset. Sen avulla he voivat työstää yritysideaista ja heitä kiinnostavasta yhteiskunnallisesta ongelmasta pidemmälle kehittynyttä suunnitelmaa. Kotitehtävänä on lukea liiketoimintasuunnitelman kysymykset ja ainakin miettiä vastauksia osaan niistä. Vastauksia voi halutessaan kirjoittaa ylös.

Harjoituksessa käydään läpi kysymyksiä, jotka on johdettu perinteisestä liiketoimintasuunnitelmasta. Tehtävään paneutuminen edellyttää todennäköisesti nettihakuja.

Liiketoimintasuunnitelmaa miettiessään osallistujat oppivat tuntemaan oman tuotteensa tai palvelunsa ja ymmärtävät, miten he voivat hankkia tuloja. Vastauksia mietittäessä on pidettävä mielessä yrityksen päämäärä eli se ongelma, joka halutaan ratkaista.

TAVOITTEET

× Osallistujat kehittävät yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia eteenpäin.

MATERIAALIT

× Liiketoimintasuunnitelma.

TAPAAMISKERTA

—

AIKA

—

Yhteiskunnallisen yrittäjyyden oppaasta löydät runsaasti ohjeita liiketoiminnan suunnitteluun.
meillaonidea.fi

Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamalli

Tämä yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamalli perustuu Stephan de la Peñan (SEEN - Social Entrepreneurship Education Network) kehittämään The Social Enterprise Canvas -malliin.

MISSIO

Missio on yritystoimintasi muuttumaton tavoite. Se kumpuaa omista intohimoistasi ja kertoo, miksi yrityksesi on olemassa. Kaikkien päätötesi ja valintojesi tulisi tukea mission toteutumista.

ONGELMA

Mikä on ongelma tai ongelmat, joihin tarjoat ratkaisua?

TÄRKEIMMÄT TOIMENPITEET

Mitä yrityksesi tekee?

ARVIOINTI

Kuinka arvioit, toteuttaako yritys-
sesi yhteiskunnal-
lista tarkoitustaan?

Mitä lukuja sinun
tulee seurata?

Muista sekä yhteis-
kunnallinen että
liiketaloudellinen
tavoite.

SUHTEET

Millaiset suhteet
muodostat hyödyn-
saajiin, muihin
asiakkaisiin ja
sidosryhmiin?

TAVOITETTAVUUS

Kuinka tavoitat
asiakkaasi?

Kuinka asiakkaat
tavoittavat
tuotteesi tai
palvelusi?

SIVUVAIKUTUKSET

Ketkä muut hyöt-
vät yritystoiminnas-
tasi kuin varsinai-
nen hyödynsaajasi?
Voisiko tässä piillä
mahdollisuuksia
lisätuloihin?

RATKAISU

Kuinka ratkaiset
yllämainitut
ongelmat?

YHTEIS- KUNNALLINEN LISAARVO

Mitä hyvää
yrityksesi tuo
kohderyhmälleen?
Muista pohtia
asiaa kohderyhmän
näkökulmasta.

HYÖDYNSAAJAT

Kenelle yritys-
toiminnastasi
on hyötyä?

Ketkä tarvitsevat
yrityksesi tarjo-
amaa ratkaisua
eniten?

YHTEISTYÖ- KUMPPANIT

Mitkä ovat yritys-
sesi tärkeimmät
yhteistyökump-
panit ja mitä he
tekevät?

SIVUVAIKUTUKSET

Mitä tahattomia
kielteisiä vaikutuk-
sia yritystoimin-
nallasi on kohde-
ryhmään, muihin
ihmisiin tai
organisaatioihin?
Pyri minimoimaan
kielteiset vaiku-
tukset.

KUSTANNUKSET

Mitä kustannuksia yritykselläsi on?

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Mistä eri lähteistä yrityksesi saa tuloja?

[19]

MENETELMÄ

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA

OSA 1

ESITTELY JA TAUSTA

- × Mikä liikeideasi on?
- × Miksi haluat perustaa yhteiskunnallisen yrityksen?

OSA 2

JOHTAJUUS

- × Kuka johtaa liiketoimintaa?
- × Mikä yritysmuoto yritykselläsi on? Toiminimi, osuuskunta, osakeyhtiö, avoin yhtiö vai kommandiittiyhtiö?

OSA 3

MISSIO JA TAVOITTEET

- × Mikä on liiketoimintasi ensisijainen tavoite, miksi olette olemassa?
- × Mitä tavoitteita yrityksellä on, jotta se toteuttaisi parhaiten tarkoitustaan yhteiskunnallisen tai ympäristöongelman haastajana?

OSA 4

TUOTTEET/PALVELUT

- × Mitä tuotetta tai palvelua yrityksesi myy? Nimeä tuotteesi, jos mahdollista.
- × Paljonko tuotteet maksavat?
- × Mitä ainutlaatuista ja erinomaista yrityksen tuotteissa tai palveluissa on? Kuvaile niiden 3–5 tärkeintä vahvuutta tai ominaisuutta.
- × Mitä heikkouksia niissä mahdollisesti on?

OSA 5

MARKKINA-ANALYYSI

- × Keitä asiakkaasi ovat?
- × Mistä asiakkaasi yleensä löytävät ja etsivät ostamansa tuotteet ja palvelut?
- × Millä perusteilla asiakkaasi valitsevat sen, keneltä he ostavat?
- × Kuinka aiot vaikuttaa asiakkaiden ostopäätökseen?
- × Kuinka tavoitat asiakkaat? Mitkä ovat myyntivalttisi, -keinosi ja -välineesi?
- × Mitä etua tai hyötyä yrityksesi tuotteista tai palveluista on asiakkaalle?
- × Mikä on markkinatilanne yrityksen toimialalla ja toiminta-alueella?
- × Millainen on kysynnän ja tarjonnan suhde alalla? Ketkä ovat kilpailijoitasi?
 - × Mitkä ovat kilpailijoidesi vahvat puolet? Mitkä ovat kilpailijoidesi heikot puolet?
- × Kuinka omat tuotteesi ja palvelusi erottuvat muusta tarjonnasta?
- × Miten perustelet/osoitat vahvuutesi asiakkaallesi suhteessa kilpailijoihisi?
- × Keitä yhteistyökumppanisi ovat?
- × Mistä tiedät, että tuotteelle/ palvelulle löytyy markkinat?
- × Mikä erottaa tuotteesi kilpailijoiden vastaavista?
- × Kenelle markkinoit ja myyt tuotetta?
- × Millaisia sinusta riippumattomia riskejä liiketoimintaasi sisältyy?
 - × Millaiset tulevaisuuden näkymät ovat liiketoimintasi toimialalla?

OSA 6

SOSIAALISET, TALOUDELLISET JA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

- × Mitä sosiaalisia hyötyjä liiketoimintasi luo?
- × Mitä ympäristöön liittyviä hyötyjä liiketoimintasi luo?
- × Mitä taloudellisia hyötyjä liiketoimintasi luo?

OSA 7

SEURAAVAT ASKELEET?

- × Mitä täytyy tehdä ja milloin?

OSA 8

RAHOITUS

TULOT

- × Miten paljon rahaa tarvitsette joka viikko/kuukausi/vuosi?
- × Mistä saatte nuo rahat?

MENOT

- × Kuinka paljon kiinteät kustannukset ovat? (Kustannukset, jotka pysyvät samana riippumatta siitä, miten paljon tuotteita ja palveluita myydään.)
- × Kuinka paljon muuttuvat kustannukset ovat? (Kustannukset, jotka muuttuvat sen mukaan, paljonko tuotteita ja palveluita myydään.)
- × Kuinka paljon aloituskustannukset ovat? Miten hankit rahat yrityksen käynnistämiseen? (Kustannukset, jotka aiheutuvat vain liiketoiminnan käynnistämisestä.)
- × Mitä teette liikevoitolla?

SUUNNITELMISTA KOHTI YRITTÄJYYTTÄ

[20]

Oma polku

YLEISTÄ

Harjoituksessa osallistujat laativat itselleen viisivuotissuunnitelman käyttäen apunaan PATH-prosessia. Suunnitelma voi koskea joko koulutuksessa syntynyttä liikeideaa tai henkilön omaa elämää.

Osallistujat tutustuvat PATH-kaavioihin joko yksin tai ryhmissä ja kirjaavat ylös ajatuksia tavoitteistaan.

TAVOITTEET

× Viisivuotissuunnitelma auttaa osallistujia jäsentämään tulevaisuuden tavoitteitaan ja suunnitelmiaan joko heidän oman elämänsä tai yhteiskunnallisen yrityksen liikeidean kannalta.

MATERIAALIT

× Oma polku -moniste.

KOULUTUSPÄIVÄ

Kolmas koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

1,5 tuntia.

PATH (Planning Alternative Tomorrows With Hope) on Jack Pearpointin, John O'Brienin ja Marsha Forestin vuonna 1994 kehittämä luova suunnittelutyökalu, jota voidaan käyttää tulevaisuuden suunnitelmien kirkastamiseen, tavoitteiden asettamiseen ja ongelmanratkaisuun.

[20]

MENETELMÄ

1. Harjoitus toteutetaan itsenäisesti. Jaa jokaiselle osallistujalle Oma polku -paperi (PATH-prosessikaavio).

2. Pyydä osallistujia täyttämään kirjoittamaan polun kahdeksan askelmaa. Johdata osallistujia eteenpäin askel askelelta alla olevien ohjeistusten mukaisesti.

ASKELMA 1

SINUN UNELMASI

Rohkaise osallistujia unelmoimaan positiivisesta tulevaisuudesta. Pyydä heitä kirjoittamaan tai kuvittamaan tulevaisuuden visionsa Oma polku -monisteen kohtaan 1. Visio on se tila tulevaisuudessa, jossa unelma on toteutunut.

ASKELMA 2

VIIDEN VUODEN TAVOITTEET

Pyydä osallistujia määrittelemään konkreettisia ja positiivisia tulevaisuuden tavoitteita, joiden he haluavat olevan totta viiden vuoden sisällä. Tavoitteiden tulisi olla sellaisia, että ne ohjaavat heitä Sinun unelmiasi -kohtaan kirjattua tulevaisuuden visiota kohden. Ne voivat liittyä yhteiskunnallisen yrityksen perustamiseen tai muihin elämän tavoitteisiin.

ASKELMA 3

NYKYHETKI

Pyydä osallistujia kuvailemaan oma henkilökohtainen elämäntilanteensa tai yritysideansa tilanne yksityiskohtaisesti suhteessa tavoitteisiin. Osallistujien on hyvä huomioida asiat, jotka vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen tällä hetkellä, kuten perhetilanne, oma terveys, oma talous, jaksaminen ja muut velvollisuudet.

ASKELMA 4

YHTEYSHENKILÖT

Pyydä osallistujia miettimään henkilöitä, joiden tukea he tarvitsevat saavuttaakseen tavoitteensa, ja joihin he voivat olla yhteydessä. Henkilöt voivat olla heille jo entuudestaan tuttuja, mikä on hyvä lähtökohta jatkotyölle. Tähän kohtaan osallistujat miettivät myös, ketkä ihmiset muodostavat heidän tukiverkkonsa, joka auttaa ja tukee haastavissa tai yllättävissä tilanteissa.

ASKELMA 5

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Kohtaan 5 osallistujat kirjaavat tapoja, joilla voivat kehittää omaa osaamistaan. Muistuta heitä pitämään asettamansa tavoitteet (kohdassa 2) kirkkaana mielessään.

ASKELMA 6

TOIMI! – SEURAAVAN VUODEN AIKANA

Pyydä osallistujia laatimaan lista tärkeistä toimista, tapahtumista ja tavoitteista ensimmäiselle vuodelle. Huomaattehan, että 6. askelma on nuolen kärjessä.

ASKELMA 7

TOIMI! – SEURAAVAN 1-3 KUUKAUDEN AIKANA

Pyydä osallistujia laatimaan lista tärkeistä toimista, tapahtumista ja tavoitteista seuraaville kolmelle kuukaudelle.

ASKELMA 8

TOIMI! – SEURAAVAT ASKELEET

Pyydä osallistujia laatimaan lista tärkeistä toimista, tapahtumista ja tavoitteista, joihin he voivat tarttua heti seuraavien päivien ja viikkojen aikana päästäkseen edellisessä eli 7. askelmassa oleviin tavoitteisiin.

Planning alternative tomorrows with hope

**TOIMI! – SEURAAVAN
1-3 KUUKAUDEN AIKANA**

ASKELMA 1

SINUN UNELMASI

×

×

×

×

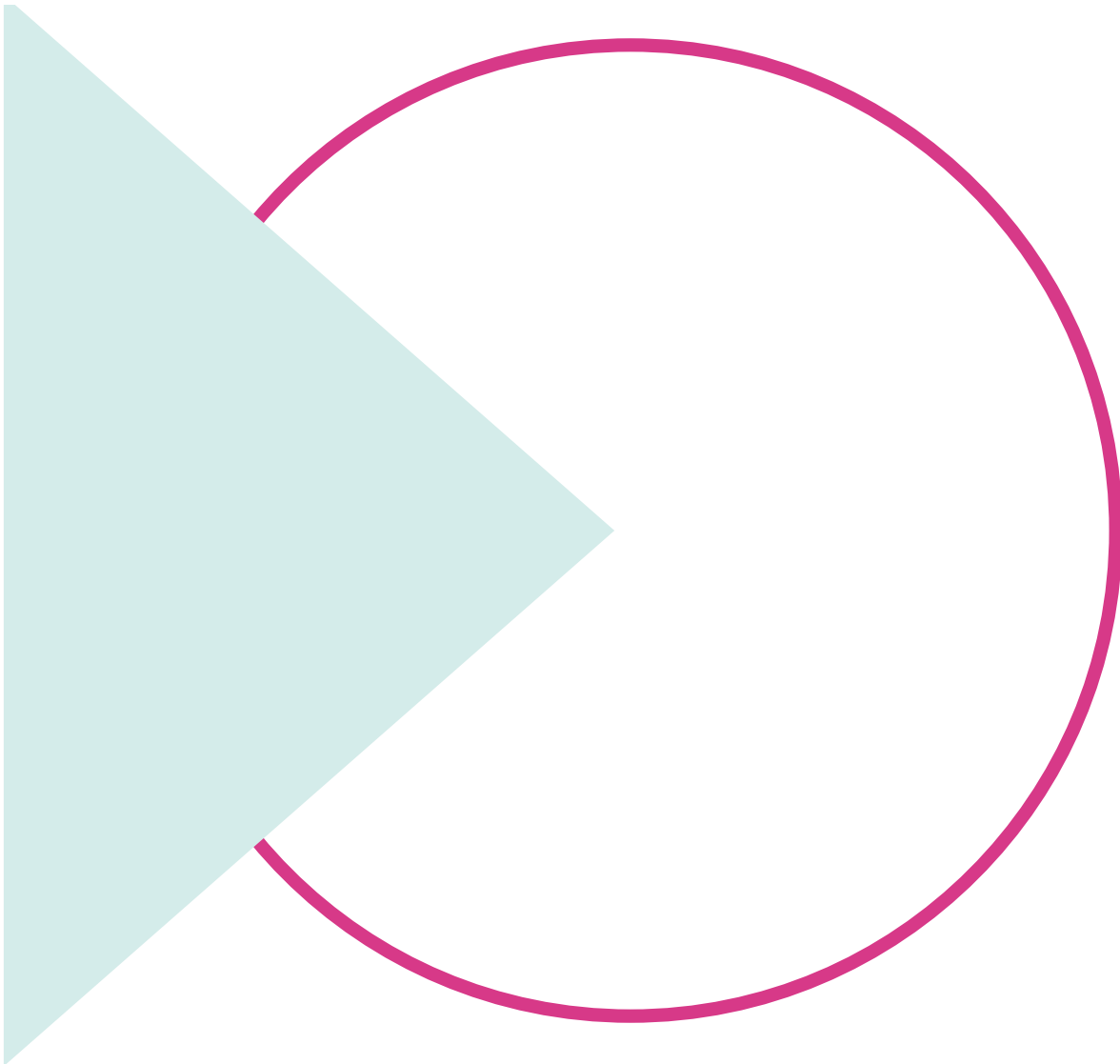
×

ASKELMA 6

TOIMI! – SEURAAVAN VUODEN AIKANA

ASKELMA 2

VIIDEN VUODEN TAVOITTEET

[21]

Leijonan kita

Tee Leijonan kidasta
rento tilaisuus,
jossa saatu palaute
on kuitenkin
asiantuntevaa ja
kehittävää.

YLEISTÄ

Harjoituksessa osallistujat esittelevät oman liikeideansa paikalle kutsutulle asiantuntijaraadille ja saavat ideasta palautetta sekä raadilta että toisiltaan.

Fasilitaattori voi pyytää paikalle raadin jäseniksi ulkopuolisia henkilöitä. Raadin jäseniksi voi pyytää esimerkiksi kolme ihmistä, joilla on bisnesvainua, ymmärrystä yhteiskunnallisten ongelmien ratkomisesta ja halua kannustaa nuoria. Ulkopuolisen raadin puuttuessa koko muu ryhmä voi toimia raatina.

TAVOITTEET

- × Osallistujat valmistelevat esityksen liikeideastaan ja hyödyntävät aiemmissa harjoituksissaan kartuttamaansa tietoa.
- × Osallistujat saavat asiantuntijapalautetta liikeideoistaan, mikä auttaa heitä kehittämään liiketoimintasuunnitelmiaan eteenpäin.
- × Osallistujien viestintä-, esiintymis- ja palautetaidot karttuvat.

MATERIAALIT

- × Riittävän iso tila.
- × Esitysmateriaalia osallistujien tarpeiden mukaan (paperia ja kyniä, fläppitaulu ja tusseja, tietokone ja datatykki).

KOULUTUSPÄIVÄ

Kolmas koulutuspäivä.

HARJOITUKSEN KESTO

2 tuntia.

[21]

MENETELMÄ

ESITYKSEN VALMISTELEMINEN

1. Tarkoituksena on tehdä esitys omasta liikeideasta. Esitys tehdään yksin, pareittain tai pienryhmissä sen mukaan, mitä yritysideoa kukin edistää.

2. Pyydä osallistujia valmistelemaan esitys liiketoimintasuunnitelmastaan.

Muistuta heitä liiketoimintamallista, jonka he aiemmin ovat saaneet kotitehtäväksi. Pyydä heitä myös tarkastelemaan edellisen harjoituksen PATH-prosessia.

Voitte pitäytyä liiketoimintasuunnitelman rakenteessa ja suullisessa puheenvuorossa tai valita luovan esitystavan. Esitystapoja on lukuisia ja katto korkealla: roolipelit, väittelyt, diaesitykset, videoklipit, näytelmät. Valitkaa ryhmällemme sopivimmat. Voitte myös yhdistää erilaisia esitystapoja.

Esitystavasta riippumatta esityksen on hyvä vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin: Mitä yritys tekee? Mikä sen yhteiskunnallinen tavoite on? Miten se vaikuttaa toiminnallaan johonkin yhteiskunnalliseen haasteeseen? Lisäksi voi kuvailla, millainen yritys on työpaikkana, miltä siellä näyttää, millaisia tuotteet tai palvelut ovat jne.

LEIJONAN KITA

3. Kutsu paikalle asiantuntijaraati tai muodosta raati koko ryhmästä. Osallistujat esittelevät liikeideansa, kukin vuorollaan. Kutakin liikeideaa vastaa yksi esitys. Ajankäyttö ja ryhmien kokoonpano riippuvat kehittyessä olleiden yhteiskunnallisten aiheiden ja yritysideoiden lukumäärästä.

4. Jokaisen esityksen jälkeen raatilaiset esittävät kysymyksiä ja haastavat esiintyjän tai ryhmän. Kannustava ja myönteinen ilmapiiri on tärkeää. Esiintyjän on syytä varautua vastaamaan kysymyksiin.

5. Raatilaiset antavat positiivista ja rakentavaa palautetta jokaiselle ryhmälle tai osallistujalle. Palaute annetaan joko kirjallisesti tai suullisesti koko ryhmälle.

6. Muut osallistujat seuraavat muiden esityksiä. Hekin voivat halutessaan kirjoittaa oman positiivisen palautteen muistiin paperille ja antaa sen myöhemmin esiintyjille.

Nyt juhlitaan!

Järjestäkää koulutuksen päätteeksi rennot juhlat. Anna ryhmäläisten sopia yhdessä juhlien sisällöstä ja luonteesta. Juhliin kannattaa varata ruokaa, juomaa ja musiikkia.

Juhlissa fasilitaattori voi vielä antaa myönteistä palautetta kaikille todistusten jaon yhteydessä. Kehu voi olla vaikkapa ihailtava ominaisuus tai piirre, jonka henkilö on ohjelman aikana saanut tai joka on tullut esiin. Kiitä kaikkia yhteisestä matkasta.

Todistus pohja ja palautelomake löytyvät täältä: meillaonidea.fi » Koulutusmateriaali » Koulutuspäivä 03

[MEILLAONIDEA.FI](https://meillaonidea.fi)

Toimittaneet: Pauliina Liukkonen ja Sanna Ovaska
Ulkoasu: Jessica Leino – Kuvitukset: John Salinero
Kannen Augmented Reality: Frans Tihveräinen

Suomen Setlementtiliitto
Meillä on idea -projekti (2014–2016)
Meillä on idea! – Fasilitaattorin työkirja, 2016

Setlementtijulkaisuja 48
ISBN 978-952-7141-23-6 / ISSN 1456-2936

NIMEÄ-JAASAMOIN 4.0 KANSAINVÄLINEN (CC BY-SA 4.0)

Setlementti

**Mikään
ajatus
ei pysy
laatikon
sisällä.**

1. LATAA ZAPPAR

2. ZÄPPÄÄ ETUKANSI

3. HÄMMÄSTY!

ANDROID APP ON
► Google Play

Available on the iPhone
► App Store